

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenoma nedelje in praznike. — Inzerati: do 30 peti á 2 D, do 100 vrt I D 50 p, večji inzerati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicji beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D

Upravništvo: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.
Poštnina plačana v gotovini.

Kaj loči slovenske naprednjake?

Ze dolgo časa si zastavljamo vprašanje o slovenskih naprednjakih in se začudeno vprašujemo, zakaj in kako se slovenski naprednjaki in nacionalisti ne morejo ujediniti, da tvorijo močno in nezlomljivo falango proti slovenskemu klerikalizmu?

Potreba te fronte je jasna! Menda ni dvoma na nobeni strani, da ta klerikalizem v kozarcu vode potopi in ugonobi vse slovenske napredne frakcije, če ga ne zadrži najmočnejša napredna stranka, SDS. Kaj moreta storiti samostojni kmet in narodni socialista, ako vlada v Ljubljani, Mariboru in Beogradu klerikalci? V tem slučaju bi pač ne moglo biti govora o politični svobodi. Kaj še, da bi aspirirali na celokupno oblast v Sloveniji. Ljudje in politiki, ki se ne znajo podrediti potrebam nacionalnega bloka ob popolni samostojnosti in vplivnosti svojih strokovnih programov, bi se še manj uveljavili napram vladajočemu klerikalizmu.

Zato je povsem razumljivo, da se vprašamo, zakaj se slovenski naprednjaki ne morejo združiti v taktično fronto in zakaj se na veliko veselje nazadnjaškega klerikalizma med seboj pobijajo, mesto da nastopajo složno za svoje oddvojene strokovne, odnosno stanovske in pa skupne nacionalne ideale?

Vsaka politična kooperacija zahteva kompromise. Stranke vstopajo v koalicije s primernimi pogodbami in s programi, ki se medsebojno koncedirajo. Zakaj bi taka kooperacija bila v Sloveniji n. pr. med narodnimi socialisti in raznimi nesposobnimi socialističnimi frakcijami mogoča, dočim je nemogoča kooperacija z največjo in najbolj socialno napredno stranko, s SDS? Narodno-socialistična stranka je že celo kooperirala s klerikalci!

Isto velja za slovenske samostojne kmete! Z napredno, tudi za kmetijske interese najbolj dovezno stranko, s SDS nečemo sodelovati! Zakaj ne, tega ne morejo povedati! Pač iz osebnega sovraštva! In vendar se ne pomišljajo sodelovati s takozvano slovensko republikansko stranko gosp. Prepeluha, ki je do večeraj očitno podpiral klerikalno avtonomijo in izdajal s klerikalnimi denarji ljubljanskega »Avtonomista« in sedaj »Republikanca«. Kje je tu načelnost in doslednost? Danes pa sklepajo naravnost nezaljšano površno, lahkomišelnost in avanturško pogodbo z Radičevim stranko!

Zakaj to cepljenje naprednih moči, odkod taka medsebojna sovraštvo? Tu pač ne odločajo načelni, programski razlogi, marveč samo osebna nezadržana in sovraštva! Je žalostno poglavje slovenske politike: Te stranke obstojajo radi političnega rovarstva in zadržbarije in da napredne frakcije vodijo voditelji, ki hočejo igrati v javnem življenju politično vlogo in napraviti kariero, ne da bi se zavedali svoje velike odgovornosti.

Drugače si ne moremo misliti in razlagati, da se iščejo vse mogoče koalicije s prevratnimi komunisti in zagrebškimi radičevci, le da se onemogoči skupna nacionalna in napredna fronta.

Nekaj na je, kar je treba enkrat jasno in odločno povedati, da čuje vsa slovenska javnost. Klicanja na združitev slovenskih naprednjakov je bilo dovolj! Sedaj prihaja čas, ko se naj male stranke odločijo: Ali za kooperacijo in event. združitev ali pa primerna protiakcija, ki naj na drugi podlagi združi napredne Slovence proti anarhizirajočemu in kulturno nazadnjaškemu klerikalizmu.

Če takozvane napredne frakcije nečajo nacionalne fronte v Sloveniji, znači, da pomagajo tej organizaciji in šega činitelja našega javnega življenja, znači, da pomagajo tej organizaciji in da jo hočejo s cepitvijo naprednih vrst spraviti k državnemu krmilu.

Kako fantastični so tisti samostojnokmetijski voditelji in narodnosocialistični strankarji, ki menijo, da se lahko šalijo s SLS! Kakor da ta stranka pri event. povratku na oblast, kakršno je uživala pred vojno, lahko pozabi na svoj kulturni program in ne načne vse skunaj v — cerkev in v spovednico!

Združitev napredne fronte se lahko izvrši samo z najmočnejšo napredno stranko, ki razpolaga z najlepšim številom slovenske napredne inteligence, z nazvečjim številom navdušenih volivcev, z najposobnejšimi politiki, z navdušenimi nacionalnimi idealisti. — Komur je do dela in ne do zadržbarije, najde dovolj polja, udejstvovanja v teh vrstah nacionalnega in naprednega bloka!

Problemi Male antante

Prihod in sprejem ministrov. — Rusko vprašanje in Mala antanta. — Francija pozorna na konferenco.

— Bukarešta, 8. maja (Izv.) Ministra dr. Ninčič in dr. Beneš sta danes prispela semkaj. Pozdrav oficijelen. Med dr. Ninčičem in dr. Benešem se je svoječasno obravnavalo — rusko vprašanje. Kakor znano, je pred desetimi meseci na praški konferenci Male antante Romunska sprožila rusko vprašanje ter je zahtevala precizno stališče Male antante. Zunanji minister Duca je takrat zahteval, da naj Mala antanta vstavi v svoj delovni program besa rabsko vprašanje. Dr. Beneš je bil nasprotnega mnenja, ker se češkoslovaška ne more odrediti trgovskim zvozam svoje industrije z Rusijo. Dr. Beneš se je končno posredilo rusko vprašanje spravitl ad acta. Po konferenci je romunski zunanji minister izjavil, da rusko vprašanje ni skupno vprašanje Male antante, marveč privatna zadeva vsake posamezne članice. Od praške konference dalje se se razmere bistveno spremenile. Stališče sovjetske Rusije napram Mali antanti je več ali manj neprijazno. Iz Moskve se je pričela ostru ofenziva, ne samo proti Bolgarski in Romanski, marveč tudi proti Jugoslaviji. Jugoslavijo sedaj najbolj interesira načrt fronte proti komunistični invaziji.

— Praga, 8. maja (Izv.) »Narodny Listy« javljajo iz Beograda o stališču Jugoslavije napram komunistični akciji. Med drugim naglašajo:

V političnih krogih opozarjajo na to, da so vse države znova primorane odbijati navale komunistične internacionale, čeprav so s sovjetsko vlado v prijaznih stikih. V Moskvi proglašajo komunistično internacionalo za neavtoritarno in celo od vlade neodvisno organizacijo. V Beogradu prevladuje nazor, da posamezne države, če komunistična internacionala ne odneha od svoje teroristične akcije, zaprosijo pri sovjetski vladi, da vstaja pri izjavi lojalnosti, ki jo je sovjetska Rusija dala vsem vladam. Dosedle te izjave naj bi komunistični internacionali, če bo tudi v bodoče kakor doslej nje no delovanje naperjeno proti miru in redu v ostalih državah, odpovedan sedež v Moskvi.

— Beograd, 9. maja. (Izv.) Iz Bukarešte je danes zjutraj prispelo kratko brzo-

javno poročilo o prihodu zunanjih ministrov dr. Ninčiča in dr. Beneša v Beograd.

Zunanji minister dr. Ninčič je s svojo soprogom in v spremstvu kabinetnega šefa dr. Vučkovića šefa Presbitorja Ivkovića in strokovnjaka dr. Antića ob 15. popoldne prispel v Bukarešto. Na postaji sta poleg osebja jugoslovenskega poslanštva pozdravila dr. Ninčiča romunski zunanji minister g. Duca in romunski poslanik na našem dvoru g. Emandl.

Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je prispel ob 20. zvečer v spremstvu uradnih strokovnjakov zunanjega ministertva. Na kolodvoru so iskreno pozdravili dr. Beneša ministri g. Duca, bivši romunski poslanik v Pragi Hot, češkoslovaški in jugoslovenski poslanik.

Posobnemu dopisniku »Avala« je zunanji minister snoči izjavil:

Sedanja posvetovanja Male antante imajo važnost za vso Evropo, ker Mala antanta predstavlja državno silo prve vrste. Netočno je, da bi med menoi in gospodom Ducom obstojal kak nespornost glede Bolgarske.

— Praga, 8. maja. (Izv.) Iz Pariza javljajo: objavljajo konferenčni program Male antante francoski tisk pripisuje posvetovanjem državnikov te skupine izredno važen političen pomen zlasti z ozirom na dogodke na Bolgarskem, na izvolitev Hindenburga za nemškega državnega predsednika in z ozirom na časopisno kampanjo o priključitvenem problemu Avstrije Nemčiji. »Temps« posveča konferenci poseben uvodnik, v katerem podčrtava prijateljsko razmerje držav Male antante do Francije. — Prijateljstvo do Francije je ponovno dokumentiral tudi dr. Beneš s svojo čestitko Briand.

— Bukarešta, 9. maja. (Izv.) Za danes je naslednji oficijelni program: Ob 10. popoldne prva konferenčna seja. Ob 13. obed, ki ga priredi prestolonaslednik Karel na čast gosiom. Istočasno skupni obed dohodi novinarjev in hotelu Atineju. Ob 16. nadaljevanje konferenčne seje. Ob 18. čajanka v češkoslovaškem poslanstvu. Ob 20.30 gala večerja v dvoru Cotroceni.

Parlamentarna situacija

Važnejših dogodkov ni. — Pretirane vesti o zagrebški anketi. — Fantazije o nevtralni vladi generala Stepanovića.

— Beograd, 9. maja. (Izv.) Nikakih važnejših dogodkov. Poročila o razpravah anketne komisije v Zagrebu so zelo pretirana. Zagrebški listi v revnicah prinašajo razne razgovore in izjave članov anketne komisije, ki v bistvu prav nič ne spreminjajo sedanega položaja vlade.

Danes ob 11. dopoldne so se sestali ministri na kratko sejo pod predsedstvom ministrskega predsednika Nikole Pašića. Kabineta je danes formalno prisegel.

V narodni skupščini nikakih dogodkov. Vlada popolno mrtvila. Skupščinsko predsedstvo je reševalo samo svoje tekoče zadeve. Za prihodnje seje narodne skupščine tudi ne vlada posebno zanimanja, ker so na dnevnem redu zgolj formalne zadeve. Stanovanjski zakon bo prihodnji teden po kratkem postopanju absoluten in takoj objavljen. Velja od 15. maja dalje.

V radikalnih krogih je nastalo veliko nezadovoljstvo proti postopanju posl. dr. Janjića napram Radiču. Nekateri sicer naglašajo, da je to storil dr. Janjič le iz kurtoazije, vendar mu zamerijo, da je kot

član nepristranske anketne komisije s tem sestankom zelo kompromitiral resnost anketnega odbora samega.

V Beogradu so se snoči le v takozvanih konvencijah in privatnih pomenkih trosile kombinacije o novi »nevtralni vladi«. To vlado naj bi sestavljali naš vojvoda Stepa Stepanović, Zagrebški tisk, zlasti oni blok, ki se združuje s sedanjem vladnim. Sedaj se strank, priobčuje danes na čelu lista senzacionalen naslov: »Nevtralna vlada vojvode Stepanovića.« Te zagrebške vesti, ki niso resne in so brez vsake podlage so izzvale danes v Beogradu ironične in sarkastične pripombe. Značilno pač je, da kadar se naš vojvoda Stepanović pojavi v Beogradu, tekoj vzplamt govornica o novi njegovi misliji za sestavo nevtralne vlade. Vojvoda Stepanović ima povsem druge in važnejše cilje pred očmi. Naravno je, da kot predsednik Narodne Odrbane, redno prihaja na seje glavnega odbora, kjer se izključno razpravljajo razni prosvetni in gospodarski problemi, ki jih skuša realizirati Narodna Odrbana po ujedinenju med narodom.

Maščevalni politični atentat na Dunaju

Bolgarka ustrelila v gledališču makedonskega trgovca in težko ranila njegovo soorožo in svaka. — Napadalka prijeta.

— Dunaj, 9. maja. (Izv.) Pri predstavi libsenovega »Peer Gynta« je snoči pršlo v nekdanjem dvornem gledališču (Burgtheater) do razburiljivega prizora. Navzoče občinstvo je že hotelo zapustiti gledališče, končo se je pomirilo ter se je predstava nadaljevala. V neki loži tretje vrste se je izvršil namreč atentat. Med prizorom, ko se Peer Gyntova ladja potaplja med gromom in bliskom, ko je oder v temi, so se nenadoma začeli revolverski strel z neke lože III. vrste. Oddanih je bilo šest strelcov. Občinstvo je sprva mislilo, da so strelci zvezi s predstavo. Zato se ni vznemirilo. Sele, ko so nekateri igralci kazali na ložo, kjer so padli strelci, je nastala v gledališču panika in se je morala predstava prekiniti. Dame v bližnjih ložah so krmelale. Službojuči policijski komisar in kriminalni uradnik sta hitela v dotično ložo ter sta na tleh v krvi našla nekega gospoda in dve drugi

osebi težko ranjeni. Vsi ranjenci so bili takoj prenešeni v uradno sobo, kjer so jim nudili prvo pomoč. Radi atentata prijeta dama se je izkazala za romunskim potnim listom, glasečim se na ime Munzia Caraziniu. Izjavila je, da je streljala na poleg sebe sedečega Dimitrija Arnavtovića zato, ker je bil slab Makedonec. Težko ranjeni osebi sta bili prenešeni na rešilno postajo. Napadalka so odvedli v zapore.

— Dunaj, 9. maja. (K) O atentatu v dvornem gledališču javljajo te podrobnosti: Napadalka je bolgarska državljanka Munzia Caraziniu. Pristotvovala je predstavi libsenove drame »Peer Gynt« v družbi treh oseb in sicer 32-letnega trgovca Dimitrija Arnavtovića, njegove soproge Katarine in njegovega svaka Bogatinova. Iz maščevanja je proti prvemu oddala iz sedemnaobojnega revolverja 6 strelcov. Arnav-

dil na tla. Umri je, predno je prišla rešilna postaja na pomoč. Soproga Katarina Arnavtovič je smrtonevarno ranjena. Bogatinov težko. Oba sta bila prepeljana v bolnico. Med splošno razburjenostjo je bila predstava začasno prekinjena. Morilka je izjavila, da je posešla gledališče s trdnim namenom umoriti Arnavtovića. Arnavtovič je pred 15 leti ubil v Sofiji dva dobra Makedonca. Sklenila je maščevanje. Ker so Arnavtovića poznali skoraj vsi Bolgari, ji ni bilo mogoče ga umoriti na ulici ali v hotelu, ker bi jo gotovo Bolgari takoj ubili. Jutranji listi dalje javljajo, da med predstavo »Peer Gynta« ni navzoča bolgarska družba ničesar sumljivega opazila v kretinah napadke. Med prizorom, ko se potaplja z velikom gromom in treskom »Peer Gyntova« ladja, so se začeli močni poki, Morilka je namenala, ker ji je bila poznana drama, počakala na ta prizor, da bi nemoteno izvršila svoj naklep. Ugotovljeno je bilo dalje da so nosili vsi Bolgari pri sebi samokrese.

NARODNA ODBRANA.

— Beograd, 9. maja. (Izv.) Včeraj ves dan je trajala pod predsedstvom generala Stipe Stepanovića plenarna seja Narodne Odrbane. Soglasno je bilo sklenjeno posvetiti posebno pozornost Narodne Odrbane prosvetnim in gospodarskim priklkam v Južni Sibiriji. V tem oziru je bil izdelan poseben program. Dalje je Narodna Odrbana sklenila stopiti v naitesnejše kulturne, gospodarsko-politične in sopolne stike z Ljubljano, Zagrebom in ostalimi kraji, ki so pripadali popreje pod avstro-ogrski režim. Za glavnega tajnika Narodne Odrbane je bil izvoljen general v pokojju Vojta Žitvanović. O rezultatih seje je poročal Nj. V. kralju general Stepanović. Njegova avdiencia je trajala dve uri.

OBČINSKI VOLITVE V ZAGREBU.

— Zagreb, 9. maja. (Izv.) Jutri, v nedeljo so občinske dopolnilne volitve. Zagreb voli 25 novih občinskih svetovalcev. Vloženih je 11 list. Največ glasov dobi blok (radličevci, zajedničarji in del frankovcev), na drugem mestu so samostojni demokratje, ki računajo, da dobe 3 do 4 mandate. Po doslej pri volitvah oddanih glasovih je treba računati, da dobe zlonisti 2 mandata, komunisti in socialisti skupaj 3 mandata, narodni socialisti z dr. Politeom 1 mandat, dočim propadajo klerikalci in ostale skupine, tako dr. Šurmin in gospodarska stranka. Davidovičevci demokratje morebiti dobe 1 mandat. Mestno upravo bo še nadalje vodila dosedanja bloška večina, kateri pripade skupaj 36 glasov. Skupno število volilcev znaša nad 35.000.

POTOVANJE NAČELNIKA GENERALŠTABA PO SLOVENIJI.

— Beograd, 9. maja. (Izv.) Načelnik glavnega generalnega štaba armijske general Petar Pečić je snoči odpotoval na inšpekcijsko potovanje v Sloveniji. Seboj nosi tudi listo glede imenovanja novih brigadni generalov. General Pečić ostane v Sloveniji do konca meseca junija in poseti najbrže tudi letovišče Bled za nekaj tednov.

25 MILIJONOV ZA REKO.

— Rim, 9. maja. — V zadnjem ministrskem svetu se je sklenilo dati pomoč za gospodarske potrebe Reke. Finančni minister De Stefanij je nakazal radi tega kredit 25 milijonov lir industriji in trgovini v reškem mestu. Ta svota se da na dispozicijo zavodu Banca d'Italia s 1. julijem t. l. Obrestni bodo najnižje. Proučujejo se med finančni in gospodarskim ministrom modalitete za kredite posameznim industrijam, ki so se obrnle za podporo do vlade v svrhu, da bi se izvilje iz situacije, ki je nad vse žalostna. (Nakazana je tako precejšnja pomoč, ali kedaj in kako pridejo prizadeži, ki prosijo za nujnost, do nje, je še odprto vprašanje).

ZVEZA SLOVANSKIH NOVINARJEV.

— Praga, 8. maja. (Izv.) V prostorih Udruženja češkoslovaških novinarjev je bila včeraj konferenca, na kateri se je razpravljalo o potrebi obnove vseslovenske novinarske zveze, kakor je obstajala pred vojno. Sklenjeno je bilo v najskrajšem času sklicati sestanek zastopnikov posamnih organizacij, na katerem bi bil izdelan načrt za obnovo Zveze slovaških novinarjev.

SVEČANA AVDIJENCA AVSTRIJSKEGA POSLANIKA

— Beograd, 9. maja. (Izv.) Dosedanji poslovni odpravnik avstrijskega poslanštva g. Hoffinger je imenovan za poslanika. Za danes opoldne je določena svečana avdiencia, pri kateri izročil sloveniki Nj. Vel. kralju akreditivna pisma svoje

— Beograd, 9. maja. (Izv. Ob 12.) V prisotnosti šefa kabineta zunanega ministra Ico Novakovića in legacijskega svetnika Životića je bila danes na dvoru svečana izročila akreditivnih pism avstrijskega poslanika. Izročitev se je izvršila po predpisnem dvornem ceremonijeln.

MADŽARSKA VLADA O REVIZIJI TRIANONSKE POGODBE.

Budimpešta, 7. maja (Avala). Na današnji konferenci vladne stranke je izjavil ministrski predsednik grof Bethlen, na vprašanje, ali bi bilo mogoče načeti vprašanje revizije mirovne pogodbe sledeče: Nadomestitev nepravilnih in neprimernih določb trianonske pogodbe, je odkritosrčna želja vsakega Madžara. Če bi nam hoteli zapreti pot mirne razrešitve, potem bi bilo to naravno same vlada na mlm onih, ki so preželi stare imperialistične ideologije. Ločiti moramo želje, ki nam jih narekujejo notranja čustva, od onega, kar smatramo, upoštevajoč politični položaj, za diplomatsko mogoče. Celo to vprašanje je pravzaprav zaupno in stranka je lahko prepričana, da bo madžarska vlada posvetila vso pozornost na to možnost.

AMERIKA PROTI PRIZNANJU SOVJETSKE RUSIJE.

— Praga, 8. maja. »Narodny Listy« objavljajo brzokavko posebnega dopisnika iz Newyorka, da Amerika odklanja priznanje sovjetske vlade v Rusiji. Državni tajnik Kellogg je izdal nova navodila ameriškim diplomatom v inozemstvu glede politike, ki jo naj izvajajo v imenu ameriške vlade v vprašanju priznanja sovjetske Rusije. Ta navodila se nanašajo na vesti, ki so bile razširjene, da Amerika po odstopu Hughesa razmotriva vprašanje priznanja sovjeto. Akcija o bližnjaji Amerike in sovjetske Rusije izvira iz neoficijelnih krogov. Ta se ne more pripisovati ameriški vladi, ki še nikakor ne pomišlja na priznanje sovjeto in še ni odločena spremeniti svoje dosedanje politike v tem vprašanju. V diplomatskih navodilih se med drugim pristavlja, da sovjetska Rusija nastopa neprijateljsko proti ameriškim posojilom v Rusiji.

ANGLEŠKO-AMERIŠKA TAJNA POGODBA PROTI JAPANU.

— London, 8. maja. Izv. Tokija javljajo. Najvplivnejši listi objavljajo senzacionalno vsebino tajne pogodbe, sklenjene med Veliko Britanijo in Ameriko. Po tej pogodbi se obe veseliti sporazumevata odstraniti Japonsko z vodilne pozicije v Tihem oceanu. Članki so vzbudili povsod veliko pozornost in presenečenje. Listi tudi opozarjajo, da imajo pomorski manevri ameriškega brodirja v Tihem oceanu namen pripraviti prvi korak za skupno akcijo britansko-ameriškega imperijalizma. V najkrajšem času mora biti zgrajeno novo vodno pristanišče v Singapuru. Havajski otoki imajo biti na najmoderniji način in silno utrjeni. Na drugi strani bodele obe veseliti zabranjevali utrjevanje japonskih otokov.

FAŠISTOVSKA ZAROTA NA JAPONSKEM.

— Paris, 7. maja. s. Kakor javlja »Petit Parisien« iz Tokija, je bil proti ministrskemu predsedniku in drugim članom vlade naperjen sklopot s strani nacionalističnih konservativcev. Njihov vodja in več drugih nacionalistov je bilo aretiranih.

BELGIJSKA VLADNA KRIZA

Bruselj, 8. maja. s. Kralj je poveril sestavo nove vlade zopet Van de Vyvereju. V političnih krogih računajo s tem, da bo Van de Vyvere, ki pripada katoliški stranki, sedaj sprejel mandat, čeprav ga je enkrat odklonil. (Glej članek na drugi strani)

POGAJANJA Z ITALIJO.

Rim, 7. maja. s. »Messagero« javlja, da je italijanski poslanik v Beogradu Bodrero odpotoval v Rim, dočim je jugoslovenski poslanik v Rimu Antonijević prispel v Beograd, kjer je imel več razgovorov z zunanjim ministrom dr. Ninčičem. Sprejet je bil tudi v avdienci pri kralju. Razgovori se spravljajo v zvezo z italijansko-jugoslovensko konferenco v Firenzi.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebška borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Currih 12.—, Paris 325.—, Praga 184.—, Newyork 62.—, London 300.75, Trst 254.50, Dunaj 0.08735.

INOZEMSKE BORZE.

— Currih, 9. maja. Predborza. Beograd 8.35, Paris 26.95, London 25.08, Milan 21.22, Newyork 317, Praga 15.32, Dunaj 0.007275. — Trst, 9. maja. Predborza. Beograd 39.30, Paris 127.25, London 118.10, Newyork 24.35, Currih 472, Praga 72.25, Dunaj 0.0348

Narodu!

Danes 10. t. m. praznujemo po vsi Sloveniji dan treznosti. Odražamo se do vsakega posamnika in do vsakega naroda z nujnim pozivom, naj se zave važnosti in pomena tega dneva in naj obrne poglede sam vase, da spozna svoje napake in ob tem spoznanju trdno sklene, da se teh napak iznebi!

Največ in najbolj grešijo neštetih proti treznosti z nezmernim uživanjem alkoholnih pijač. Menda ni v našem narodu nikogar, ki bi ne poznal škodljivosti alkohola. Vendar in v kljub temu vlivamo vase dan za dnem strup, ki uničuje naše telesno zdravje, ki ubija razsodnost in miselnost duha, ki ugnablja narodovo imetje in ki provzroča neštetih nesreč po rodovinah in občinah.

Te povodni, ki se vanjo potaplja narodova moč in lepota, ne more nihče zadržati hitreje in izdatneje, nego narod sam z odločnim odporom svoje volje, ki naj narodu samemu na čast napravi konec takemu samoubojstvu!

Vsako naše dejanje in vsaka naša beseda bodi izraz in odsek treznih, jasnih misli, plemenitosti našega čuvstvenstva in močnatosti, tresnosti našega hotenja! Treznost v vsem življenju pomirja slaherno strast, ustvarja temelje bratskemu sčitju ter naravnava pridobitno zmoglost in tvorne sile vsakega posamnika ob samonasnih nadlad v strugo obče blaginje, ki zajemaj iz nje ves narod pogoje lastnega razvoja in napredka.

Spoštuj samega sebe in boš živel in delal trezno! Živi in delaj trezno, da se pri-

dražijo oni četi narodnih mož in žena in dostojnih ljudi iz vseh slojev in stanov, ki jim je dobro ime in srečna bodočnost našega naroda vedno in povsod pred očmi!

V Ljubljani, dne 10. maja 1925.
Dr. Vilko Baltič, veliki župan ljubljanske oblasti. — Dr. Oskar Pirkmajer, veliki župan mariborske oblasti. — Dr. Andrej Karlin, škof lavantinski. — Andrej Kalan, gen. vikar, za škofijski ordinarijat v Ljubljani. — Drag. Z. Stojanovič, divizijski general, komandant Drav. Div. Oblasti. — Dr. Vladimir Katičič, inspektor ministrstva narodnega zdravja v Ljubljani. — Dr. Fran Goršič — Dr. Ivo Pirce za Društvo za gojitev treznosti. — Dr. Franc Derganc za Zdravniško društvo v Ljubljani. — Engelbert Gangl — Dr. Fux za Jugoslovanski Sokolski Savez. Vinko Zor za Prosvetno društvo. — Josko Paternost — Ivan Tonja, za Centralno tajništvo jugosl. Napredne Omladine iz Slovenije. — Cilka Krek za Krščansko žensko zvezo. — Dr. Tomižek za Slovensko planinsko društvo. — Dr. Hinterlechner, rektor univerze v Ljubljani. — Ivan Stanovnik — Josip Oražem, za Župansko zvezo za Slovenijo. — Janko Hočevar za Protialkoholno zvezo »Sveta Vojska«. — Dr. Franc Jankovič za Zdravniško društvo v Mariboru. — Franc Zabret — Dr. Stanislav Zitko za Jugoslovansko Orlovsko zvezo. — Anton Jug, za Zvezo kulturnih društev. — Ovidio Pogacnik, za Slovensko katoliško dijaštvo. — Franja dr. Tavčarjeva za Kolo jugoslovenskih sester. — Pavel Kunaver, za Zupo izvidnikov in planink v Ljubljani.

mara pa, da je našim avtonomistom in federalistom vendar le še nekaj drugega bolj pri srcu kot naš jezik! Če bi bilo stranki gospoda Erjavca na voljo dano, da se odloči ali za naš naračni jezik, ali za politično moč, stavi kaj, da bi se odločila za zadnje! Mogoče, da se motim, toda mnogo znamenj in dejstev je, ki govore za to, da je vsa propaganda za narodni jezik le bolj sredstvo za dosego končnega cilja!

Gospod Erjavec pravi, da so politična ter kulturna (zlasti jezikovna) slepomišljenja, kakršna si izmišljujejo danes nekateri politiki, odklonijo že Trubar, Vodnik, Prešeren in Levstik. Jaz ne vidim, da bi bili to storili. Prešeren se je res dokaj jasno izrekel zoper ilirščino Stanka Vraza — in jaz smatram za veliko srečo, da je to storil — toda to, kar je bilo enkrat prav, ne more biti večno prav! Zlasti, če so se razmere tako temeljito izpremenile, kakor so se, hvala Bogu! »Praktična politika je umetnost doseganja možnega«, pripominja Erjavec čisto dobro. Kar za Prešerenovih časov ni slo, gre morda danes, kar je bilo tistikrat neumestno, je danes in če ni danes, pa bo morda čez sto let umestno!

Da, časi so se izpremenili! Nekdaj smo venomer deklarirali: »V slogi je moč! Sloga jači, nesloga tlači« in povest o Svatoplukovih šibicah je moral znati vsak otrok na izust. Dandanes poznamo samo še individualizem! Poseben narod smo, ki noče imeti s svojimi krvnimi brati nič skupnega! A z

isto pravico bi lahko trdil vsak človek zase: »Poseben človek sem!« Jaz živim po svoje, ti po svoje! Tako bi kmalu ne bilo niti nobene republike več! Do takih konsekvenc mora v istini tudi dovesti tisto večno poudarjanje in oboževanje individualizma. Če pa je to v skladju z nameni in tendencami rimsko-katoliške cerkve — bi skoro da dvomil!

Burjati in Jakuti so morali priskočiti gospodu Erjavcu na pomoč! Občudujem njegovo narodopisno znanje! Toda jaz sem se spomnil, ko sem čital dotični pasus njegovega članka. Goethejevi besedi: »Warum denn in die Ferne schweifen — das Gute liegt so nah!« Ako gospod člankar že zgleda navaja, zakaj jih ni nekoliko bližje poiskal? Pustimo Mongole in Tartare tam kjer so! Saj smo obdani vendar od sosedov! Ozirno se na levo, ozirno se na desno — kaj se naučimo lahko od Italijanov in Nemcev? Mislim, da haš nasprotno od tega, kar nam priporoča gospod Erjavec! Kaj so bili Nemci malo še pred Napoleonovimi časi, kaj Italijani takrat, ko so bili razkosani in razdeljeni v razne kraljevine? Igrača v rokah močnejšega! Zakaj so eni kot drugi stremili za politično in kulturno enotnostjo? In zakaj Avstrija tako težko čaka, da se potopi v pangermanskem morju? Ali je treba še kakega odgovora na vsa ta vprašanja?

Ne, ne od Burjatov in Jakutov se ne bomo učili, učili se bomo rajši od naših neposrednih sosedov: Nemcev in Italijanov! —

Počastite spomin
na rodnega delavca, pesnika in nls teita dr. J. Razlag

Razlagov dan
10. maja 1925!

Kupujte vsi areče loterije v korist njegovega s'omenika, ki se odkrije 1. 1926 ob 100-letnici njegovega rojstva! Srečke se dobe povsod tudi v trafikah. 1378

dolžnost našega parlamenta, da ne odlašava z ratifikacijo, da se morejo starovokojevcj posluževati onih ugodnosti, katere jim ta pogodba nudi.

Seveda je vse to tudi odvisno od naše vlade!

Vlada, ki je vpokojencem pokazala že z zadnjo naredbo o draginskih dokladah izza oktobra 1924 svojo naklonjenost, bo gotovo tudi šla po že započeti poti inprej ter predložila parlamentu poleg drugih nje- nih predlogov tudi primerne predloge glede omenjenih zahtev starovokojevcj.

Poudarjali bi, da pravzaprav glede te- ženj ad 1.) in 2.), t. j. glede prevedbe kro- skih pokojnin na dinarske ali pari in glede priznanja neomejenih legitimacij sploh ni treba predložiti zadeve parlamentu. Za rešitev prve zadostuje, če jo obravnavava fi- nančni odbor in drugo sklene ministrski svet.

Za ratifikacijo rimske konvencije je pač potrebna obravnava v parlamentu. Toda me- nimlo, da materija ni taka, da bi stvar nale- tela na kake težkoče.

Besedo imata torej sedaj parlament in vlada. Zato bi bilo želeli, da ob vsi me- rodajna faktorja zavedala svojih dolžnosti ter spravila že enkrat vprašanje naših vpo- kojencev, ki že dobiva znake pravega mor- ske kače, na brezhinje našim s sveta.

Vse hiti!!

Kam pa? — Z naročili v tovarno „Mirim“, katera izdeluje ne samo dobro, ampak tudi najbolj zdravo rženo in sladno kavo. 1638

Iz demokratske stranke

Sestanki in predavanja v ljubljanski ob- lasti v nedeljo dne 10. maja 1925.

V Ratečah ob 10. dopoldne v gostil- ni Kajzar. Predava Stojan Baltič o osnutku zakona za podeljevanje kmetijskih kreditov

V Breznici ob 3. uri popoldne »Pod stolom« v Mostah pri Zirovnici. Predava g. Milan Cimerman o osnutku zakona za izenačenje davkov in podeljevanje kmetijskih kreditov.

V Starem trgu pri Rakeku ob 8 uri zjutraj v šoli. Predava g. Janko Blagajne o osnutku zakona za podeljevanje kmetijskih kreditov.

V Cerkljici ob 15. uri pri Žumru Predava g. Janko Blagajne o osnutku zakona za podeljevanje kmetijskih kredo- tov.

V Pristavi pri Trzinu ob pol 4 popoldne »Pri Primožiču«. Predava g. dr. Stane Rape o osnutku zakona za podelje- vanje kmetijskih kreditov.

V Laškem predava g. dr. Joža Bo- hinjec o socialnem zavarovalnju de- lavstva.

Z ozirom na tehnične ovire se odpove- dule predavanje v Kranjski gori, ki se bo vršilo kasneje, in predavanje na Jese- nica h, ki se vrši v soboto dne 16. t. m. ob pol 8. zvečer pri Humru.

Botri si oskrbē za svoje bir- mance in zase

- elegantne obleke -

pri tvrdki **Ložar & Bizjak** Ljubljana Sv. PETRA CESTA 20 1361

Jugoslovenski javnosti

»Goriška Matica« obstoja že sedmo le- to. a je jugoslovenski javnosti še bore malo ali pa prav nič znana. Je edina usta- nova, potom katere morejo dobivati naši bratje onstran meje dobro, poučno in vse- stransko čtivo v njihovem maternem jeziku. Skozi cela leta njenega obstoja je iz- dajala letno po več knjig. Knjige so bile po pretežni večini poljudne in poučne vse- bine. Letos bo izdala štiri in sicer:

»Vivemija«, zgodovinska povest iz prvih časov krščanstva. Ta krasna povest bo nekako nadaljevanje lansko leto izdane knjige »Zadnji dnevi v Ogledju«. Knjigo je priredil prof. dr. Joža Lovrenčič.

Druga knjiga bo »Zgodovinska povest iz tužne Istre«. Slovensko slovstvo pozna le malo povesti, vzeti iz življenja naših Istrijanov. In vendar so se odigravali v davnini pretresljivi prizori. Ti le prizori bo- do opisani v tej knjigi, v kateri bo vple- tena ljubezenska drama mladega istrskega para. Knjigo je spisal prof. dr. Ivo Pre- zell.

Tretja knjiga bo životopis nesmrtnega velikana in ljubitelja-vzgojitelja mladine »Don Bosco«. Veliki duh tega čudovite- ga moža je bil opisan v neštevilnih izdajah v vseh kulturnih evropskih jeziki. S to knjigo, ki bo bogato ilustrovana, dobimo Slovenci zrcalo, kaj vse premore trdna vo- lja in dobra vzgoja. Knjigo je pripravil profesor I. Meze.

Četrta knjiga bo »Koledar za le- to 1925« s svojo pestro vsebino in s sli- kami. Knjige bo izdala Matica v prvi polo- vici meseca septembra t. l.

Jugosloveni! Naši bratje onstran meje potrebujejo čtiva. Revni so, obubožali so radi razni neprilik in zlasti vsled vojnih razmer, domovja so jim razbita. Omgule- lo. Naša dolžnost je, da jim pomagamo, da jim lajšamo nositi njihov težki jarem.

To našo sveto dolžnost bomo izvršili, če bomo vsi list izjem pristopili k Goriški Matici; poleg zavesti pa, da smo izvr- šili našo sveto dolžnost, si bomo sami sebi nabavili poučno, cenoeno čtivo.

Naročnina znaša za celo leto Din 30.—

Poverjeniki imajo kot odškodnino za njih trud 10 % ubrane svote. Oni poverje- niki, ki naberejo vsaj najmanj 30 naročni- kov, dobe po en izvod od vsake knjige za- stoni. Naročniki lahko plačajo naročnino Din 30 takoj, ali pa šele ob prejemu knjig v mesecu septembru.

Glavno poverjenišvo za celo Jugosla- vijo se nahaja v Ljubljani, od koder bodo dobivala poverjenišva vse nadaljnje direk- tive. Vsako mesto mora imeti po več po- verjenikov, vsak trg in vsaka vas pa vsaj po enega. Oni naročniki, ki želite fungirati kot poverjeniki, se naprošajo, da to spo- ročijo na spodaj označeni naslov, da jim določimo potrebne tiskovine in dali na- daljnja potrebna pojasnila.

Predvsem apeliramo na našo mestno in podeželsko inteligenco kot nositeljico ve- likih idej; pred idejo bratske vzajemnosti morajo izginiti vsi predsodki. Učitelj in du- hovnik, vzgojitelj in voditelj našega ljud- stva, morata v prvi vrsti vplivati in za- staviti ves svoj vpliv, da se Matica raz- širi povsod, da dobi dostop v vsako hišo. Navajajte zlasti šolsko mladino in mladino, ki se zbira po raznih društvih, odsekih in zvezah v to, da izpopolnjuje veliko nalogo, ki jo imajo kot Jugosloveni v lastni državi, to je, da nikdar ne pzbijo svojih brat- tov, ki ječe pod tujim gospodstvom in ki niso še tako srečni, da bi življali vse stran- sko svobodo.

Ker je ta naloga velekulturnega in ve- lezaslužnega značaja, pričakuje Matica, da bo naša v jugoslovenski javnosti vsesplo- šno odobravanje in izdatno podpora.

Poverjeniki prosimo, da nam nazna- nijo naslove kar mogoče hitro, da jim poš- ljemo nadaljnja navodila. Naročniki, za katere dobimo natančne naslove do konca meseca maja, bodo natisnjeni že v letoš- njem koledarju.

Na delo za naše brate, ki nas prosijo pomoči!

Glavni poverjenik za Jugoslavijo:
Karlo Gornik,
Ljubljana, Streliška ulica št. 6.

Po uradniškem kongresu v Ljubljani

Kongres državnega uradništva v Ljub- ljani se je pečal med drugim zlasti tudi z vprašanjem naših starovokojevcv, katero straši v naši javnosti že leta in leta, a se ne premakne z mrtve točke.

Cule so se na tem kongresu, o katerem je tudi naš list obširno poročal, lepe besede. Treba pa je, da sledijo dejanja. K tem so poklicani poslanci in vlada.

Imamo nov parlament. Tudi starovoko- jevcj so pri njegovem vspostavljenju so- delovali in imajo zaradi tega pravico, da zahtevajo od onih oseb, katerim so s svojo krogličjo izrekli svoje zaupanje, ki so jim torej pomagali do mandata, da se izkažejo za to hvaležne. In kako naj se poslanci iz- kažejo hvaležne? S tem, da se zavzamejo v parlamentu za težnje starovokojevcv- vollicev. In katere so te težnje?

Te težnje so tako znane, da bi jih morali izvoljeni poslanci pač dobro poznati. To pa tem bolj, ker so listi že tolikokrat o njih pisali in je tudi naš list prinesel šte- vilne tozadevne članki.

Ker je pa dandanes svet zelo pozabljiv in se po navadi za to, kar je bilo včeraj ali predvčerajšnjem danes nič več ne zmeni, ne bode odveč, če našim poslancem malo osvežimo spomine. Razumemo pod besedo »naši poslanci« pač v prvi vrsti poslance JDS, in NRS, vendar smo pa mnenja, da tudi opozicija ne bo mogla pri sodelovanju urediti vprašanja vpokojencev stati ob strani. Saj to ni nikako vprašanje visoke ali nizke politike, marveč le navadno go- spodarsko vprašanje in vprašanje pravično- sti, ne glede na to, da je gotovo tudi opo- zicija dobila glasove številnih vpokojencev.

Tri kardinalne zahteve so, ki jih imajo državni starovokojevcj in sicer: 1.) takoz- dvana predvoda kronskih pokojin na di-

narske ali pari, t. j. kolikor kron, toliko di- narjev;

2.) takojšnje priznanje pravice do ne- omejenih legitimacij za vojniško po železnici s 30% popustom vojne tarife, t. j. do legiti- macij, ki niso omejene le na trikratno vož- njo v letu in

3.) nujna ratifikacija mednarodne kon- vencije, katero so sklenile kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev, Italija, Češkoslova- ška t. dr. dne 6. aprila 1922 v Rimu in ki uravnava razna vprašanja, tičoč se staro- vpokojencev.

Ne bomo razpravljali na dolgo in široko o teh vprašanjih, ker to mora biti pač prid- žano strokovnim listom.

Upravičnost teh kardinalnih treh za- htev naših vpokojencev je tako kričeca, tako na dani, da bi metali bob v steno, če bi jo hoteli še le dokazovati, ne glede na to, da smo to že storili.

Omenili bi samo tole:

Če mora vpokojenec plačevati vse svo- je potrebščine v dinarjih, če plačuje davke, takse v dinarjih, je evidentno, da ne more biti plačan v kronah!

Če je aktivno službeči uradnik v posesti legitimacije za poljubno število voženj po železnici brez omejitve s 50% popustom tar-ife, vendar ni videti razloga, zakaj bi se ta ugodnost ne mogla priznati največjim revežem na svetu, vpokojenim državnim uradnikom. Saj je vendar znano, da so tvorile take železniške legitimacije takore- koč naravnost blivsteni del službene pogod- be, ki je bila svojčas sklenjena med tedaj aktivnim, sedaj »penzioniranim« uradnikom ter mu nudila nekaj »deputatam in natura«.

In kaj je z rimsko konvencijo? Če so jo vse države, ki so jo podpisale po svojih po- oblaščenjih, že ratificirale, je vendar tudi

Sklad za sokolski Tabor

ob moji 60-letnici.

Ob svoji 60 letnici sem prejel od svojih prijateljev iz Ljubljane in s kmetov toliko čestitk in iskrenega priznanja za svoje skromne zasluge, da se mi ni mogoče vsem posamno zahva- liti. Stori sem, kar sem mogel in po svojih najboljših močeh. Smatral sem vedno za dolžnost, da posvetim svoje delo v prostem času javnosti in inter- esom skupnosti, kot mi jih narekuje moje človeško in politično prepričanje. Prijatelji, sprejmite mojo prijateljsko zahvalo.

Prav posebno pozornost so mi izka- zali načelstvo JDS, njega politična dru- štva v Ljubljani, C. M. podružnici za šentpeterski okraj, Društvo naprednih obrtnikov, Slovensko lovsko društvo, prostovoljno gasilno društvo, mestni uslužbenci, trgovsko društvo »Merkur«, bratje Sokola I. in razne strokovne stanovske in gospodarske organizacije. Hvala vam vsem!

Središče mojega dela in skrbi pa je v zadnjih letih moj neposredni sosed Sokolski Tabor. Moji nasprotniki in sovražniki sokolskega prizadevanja ho- čejo to velevažno splošno nacionalno zadevo iz političnih razlogov ogrditi. Sokolstvo ima za seboj tako trden mo- ralni temelj v borbi za ideale nacio- nalne in državne svobode, za načela pravega človekoljubja, da take trdnja- ve ni mogoče zrušiti. Vse klevete pa- dajo tja, odkoder prihajajo. Zeman je ves trud raznih reakcionarnih in proti- državnih elementov.

Težki naporji spremljajo to počos- no zgradbo od njenega početka. Po- vabil sem ob svoji 60 letnici prijatelje in Sokolstvu naklonjena društva, da se z dejanim spominjajo mojih teženj v prid Tabora. Sem živa pričča premošnje- no organiziranega in smotrnega, mrava- linčno pridnega in vztrajnega delava Sokola I. od njega početka do danes. Ogronni so uspehi društvenega delo- vanja na vseh poljih telesne, moralne vzgoje in ljudske prosvete. Nasprotni- ki Sokolstva so društvo prisilili, da je moralo pričeti z zgradbo v najbolj ne- ugodnem času. In to moramo se- daj dokončati!

Mnogi so se odzvali mojemu vabilu. Hvala vsem darovalcem! Imejte pri- jetno zavest, naklonili ste svoje pris- pevke dobri stvari, ki bo nosila obilne obresti ljudskemu zdravju, vzgoji za državno misel in pravo človečanstvo. »Turkov sklad« znaša danes 110.000 dinarjev. Rad bi izvršil svojo obljubo na 200.000 Din. Sem prispevam preko svojih razmer — in če se morejo moji premožnejši prijatelji in znanci, ki se doslej še niso odzvali povabilu, pridru- žiti omenjenim dejanjem velikodušno- sti, storijo s tem dobro delo, meni pa olajšajo moralno obveznost.

Prešerna hvala vsem darovalcem, hvala in čast vsem darovalcem ob moji 60 letnici!

Ljubljana, 8. maja 1925.

JOSIP TURK.

Politična razmotrivanja

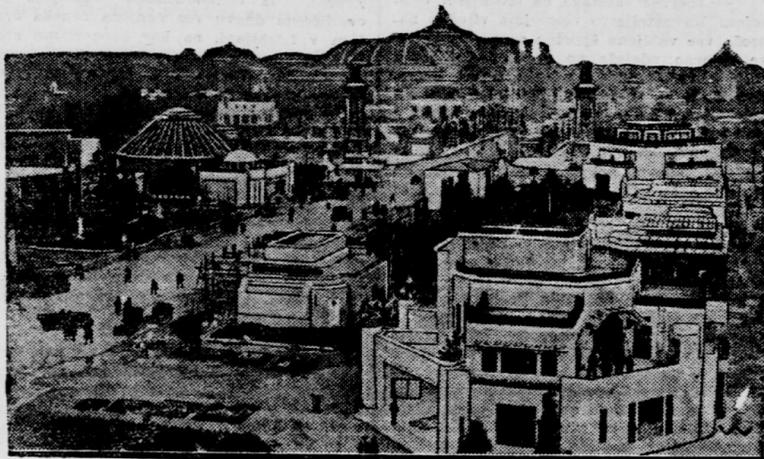
Pod tem naslovom je objavil g. Fr. Erjavec v »Slovincu« članek, ki vsebuje menda vse, kar morejo naši sepa- ratisti navesti v prilog svojim državno- pravnim in jezikovnim teorijam. Član- kar išče za svoje stališče zaslonbe pri Rousseau, sklicuje se na Trubarja, Vodnika, Prešerena in Levstika, govori o etičnih in kaj vem še kakih princi- piv, kaže na Beloruso, na Latijce, Es- tonce, Litvince, na Burjate in Jakute in misli, da je s tem na neoporečen način dokazal, da Slovenci ne smejo in ne morejo biti kaj drugega nego sepa- ratisti. Toda znana reč je, da tisti, ki preveč dokazuje, ničesar ne dokaže! In čemu toliko skilcevanja, čemu toliko dokazovanja, ako je stvar tako ero- stavno jasna, da jo razumejo celo Bur- jati in Jakuti? Čemu toliko prizadeva- nja, čemu toliko napora, ako res tako trdno stoji, da onega duha, ki je Slo- vence doslej ohranil, ne bodo iz slo- venskega naroda izbrisale nobene ad usum Dephni izkonstruirane teorije, ki si jih izmišljuje baje »k sreči ne pre- velik del slovenske inteligence, da bi upravičila z njimi svojo hlapčevsko naravo ali pa svoje materialistične cil- je?« Ali ne vzbuja baš to prizadeva- nje sumnje, da gospod člankar in vsi tisti, ki stremijo z njim za istim smot- rom, o svoji stvari vendar le niso ta- ko prepričani, kakor se delajo?

Materialistične cilje predbavca z. Erjavec vsem onim, ki vidijo spas slovenskega naroda v čim tesnejši po- litični in kulturni spojitvi s svojimi juž- nimi brati. Težko je zoper take očitke polemizirati, ne v tem smislu težko, kakor da bi se ne dali z lahkoto overči, temveč ker se tej vrsti pole- mikke srce upira. Kar očita gosp. Erjavec svojim političnim nasprotni- kom, to bi se dalo po mojem mnenju njemu in njegovim somišljenikom še z vso večjo pravico očitati! Moti se g. Erjavec, ako misli, da ljubi on svetlo

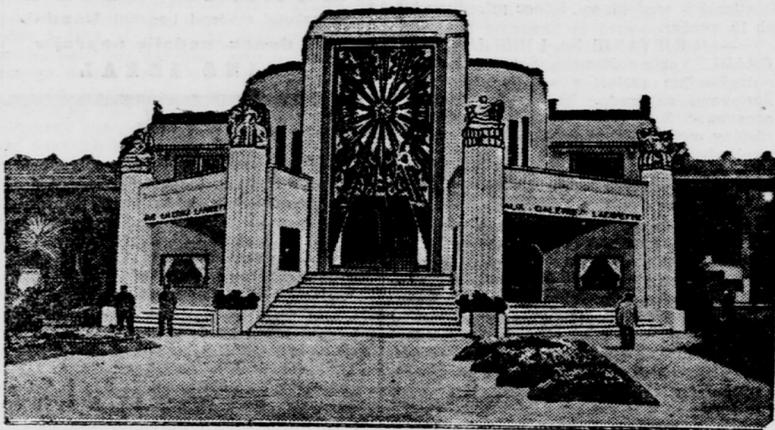
materinščino bolj kot jo ljubi eden iz- med nas, ki imamo malo drugače po- litično prepričanje kot on. Tudi meni bi krvavelo srce, ako bi naneslo tako, da bi se moral kar naenkrat od nje posloviti. Mnenja sem, da je izmed ju- goslovenskih narečij slovensčina naj- lepša, najbolj solidno zračenja in če bi šlo po mojem, bi se Jugosloveni opri- čeli slovensčine kot skupnega jezika. Toda, ker vem, da je devet milijonov več kot en milijon, mi pač ne hoči na misel, da bi kaj takega zahteval. In če tudi še tako ljubim sladko matero- govoricno, vendar ne morem biti tako lep, da bi ne uvideval koristi, ki bi jih imeli Jugosloveni, osobito pa mi Slovenci od skupnega književnega je- zika! Ako enkrat pride do tega, to vsaj nobena nesreča ne bo!

Sicer pa spominja ves boj, ki se obrača pri nas zoper to, precej na boj zoper mlino na veter! Kdo nam pa jemlje naš materni jezik? S čim in kako? Ali s tem, da se uč naša mladina ne- koliko tudi srbohrvaščine? Smešno! Jaz bi se prvi dvignil zoper tistega, ki bi rekel: »Od jutri naprej pišimo same srbohrvaščino!« Nenadoma se kaj ta- kega že zaradi tega ne more zgoditi, ker naših neodrešenih bratov ne sme- mo še bolj izolirati, kot so že itak izo- lirani. Toda če se zlijejo kdaj naša se- danja narečja brez nasilja in po čisto naravnih poti v enoten in skupen jezik, ali bi ne bila to velika pridobitev za nas vse? Kdor torej misli na pametno zblizevanje naših narečij, v mojih očeh nikakor ni grešnik! Še manj pa vidim v tem kake egoistične cilje! — Nočem trditi, da naši separatisti ljubezno do našega jezika hlinijo. Ako je meni mil in drag, je lahko tudi njim. Vendar pa tisto večno podtikavanje neblagih na- menov političnim nasprotnikom vzbuja sum, da naši separatisti sami nimajo prav čiste vesti. Wie der Schelm sel- ber ist, so denkt er von anderen! Ne-

Razstava dekorativne umetnosti v Parizu.

Na sliki vidimo del razstave, ki vzbujajo zanimanje vsega kulturnega sveta. Na tej razstavi, ki so se je udeležile skoraj vse evropske in tudi druge države, je zbrano vse bogastvo dekorativne umetnosti. Razstava je za splošni kulturni napredek Evrope ogromnega pomena.

PAVILJON LFAYETTOVE GALERIJE, s no najoriginalnejših posloplj na razstavi.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:
Začetek ob 20. zvečer.
Sobota, 9. maja: Lizistrata. Red E.
Nedelja, 10. maja: Narodni poslanec. Izven.
Ponedeljek, 11. maja: Roka roko umije, obe obzori. Red C.

Opera:
Začetek ob 19. zvečer.
Sobota, 9. maja: ob 20. zvečer: Glumač. Canio — D. Orloff. Cavalleria rusticana, Santuzza — Thierryjeva. Izven.
Nedelja, 10. maja: Rusalka. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 11. aprila: zaprto.

Koncert g. Anke Koščević-Badalič z g. E Krauthom

V Filharmonični dvorani, zelo slabo zasedeni, smo v ponedeljek zvečer slišali lep kos ruske sodobne solistične glasbe iz ust odlične pevke g. Koščević - Badaličeve s spremljevalcem g. Krauthom.

Na sporedu je bilo desetero mlajših ruskih skladateljev.

Težko je danes, vsled razmer, ki vladajo v Rusiji, pregledati delo vseh, ali vsaj najmlajših ruskih skladateljev. Doba proletarske muzike mi je osebno znana le do leta 1921, no, do tistega časa so govorniki na raznih mitingih šele ugibali, kaj je buržojska, kaj proletarska umetnost, kdo buržojski, kdo proletarski komponist izmed onih, ki jih že zdavnaj ni več in onih, ki še žive. Po zelo zanimivem članku o proletarski muziki, nahajajočemu se v zadnji številki »Sv. Cicilije«, si ruski proletarski voditelji prosvete še danes niso na jasnem v temi vprašanju. Besed mnogo, a niti ene skladbe še, ki naj bi bila vzorec diktirane rdeče proletarske muzike. To je pa tudi razumljivo, saj revolucije v umetnosti, ako niso le evolucije, ne morejo iti isti temp, kakor prevariti v socialnem življenju.

Tudi vseh desetero skladateljev, ki smo jih slišali v ponedeljek, spada še po svojih glasbenih dedščini v predrevolucionarno dobo v dobo buržojske kulture, v dobo lirike, v dobo idealov lepote, ljubezni in drugih buržojskih nepotrebnosti. Umetnost novejših dobe je mogla vskliti samo na tradiciji ruskih velikank: Glinke, Musovskega, Borodina, Čajkovskega, Rimskega - Korsakova itd. Zlasti dva silna vpliva čutilno v tej sodobni muziki: vpliv Čajkovskega po eni in vpliv Rimskega-Korsakova, ali s sferama Moskve in Petrograda (Leningrada). Izmed desetih ponedeljkovih zncev spada v Moskvo Čajkovskega rodovnik Nikolaj Mjaskovski, v Petrograd k Rimskemu Korsakovu Mihail Gnejesin, Julija Vejsberg (Rusl izgovarjajo nemška imena na »ele ne »aje, ampak »eje). V sporedu s Čajkovskim in R. Korsakovom je vplival na način glasbene ustvarjanja v Rusiji francoski impresionizem, kar dokumentira umetnost Stravinskega, Prokofjeva in dr.

Po R. Korsakovu so njegovi učenci povelj le shvačanje glasbe sorodne z učitel-

jevim umetniškim naziranjem. Njegovi nasledniki so si začetni umetniški cilji poetičnost splošne koncepcije, jasnost, odrenost in dovršenost pisanja. Med naziralnejšimi skladatelji te šole je najti skupne črte, med Gnejesinom, med Steinbergom, med Vejsbergovo.

Koščević - Badaličeva je dela dve minijaturi Gnejesina.

Mihail Gnejesin (rojen 1883) je učenec R.-Korsakova in Glazunova. V začetku svojega 20letnega glasbenega ustvarjanja je bil fantastično zaloben, zamišljen, kakor je lirika Sologuba, Balimonta. V poznejšem razvoju čutilno vedrino in pomirjenje, veliko harmonsko jasnost, melodijsko pevnost, stilsko lepoto. Studiral je zlasti smagalnega izraelske napeve ter prišel do lastnega izraelskega stila. Lasten mu je pretirani razlovi spremljevanja. Gnejesin je ena izmed najmarkantnejših osebnosti v ruski vokalni glasbi novejšega časa.

Blizu Gnejesinu po maniri ustvarjanja, a deloma tudi po mračnem duhu je komponistka Ljubov Štrejher (r. 1886), ki je tudi njegova učenka. Njene stvaritve so harmonsko subtilne, nežne, lirске, pobarvane s svojevrstnim iztočnim koloritom. Ali zdi se, da se še ni našla.

Močan talent je Julija Vejsberg (rojena 1889), seveda tudi izraelska kot prva dva. Napisala je množico vokalnih in orkestralnih del in veliko opero. Odlikuje jo ženska toplina, mehkoča, eleganca, pa zopet povsem ženska ekspanzivnost in sposobnost najvišje konceptije. Združuje svobodno razvito vokalno melodijsko strujo z izredno razvitim, včasih k harmonsko zelo iskanim, instrumentalno zelo zamišljenim spremljevanjem. Najbližja ji je liriska fantastičnost, a ljubi tudi mračno dramatična razpoloženja, svetle otroške sanje, celo humor.

Najmočnejši na petrogradskem teritoriju je Sergej Prokofjev (r. 1891). Živi v inozemstvu. O njem, kot dovršenem umetniku, ni še časa govoriti; razvija se, raste šele. Njegov talent obeta izredno mnogo. V začetku ustvarjanja kričeč, žareč, ritmično prenasličeno manjziran, se sedaj povrača k poglobljenemu razpoloženju, polnemu lirskega značaja.

Edino vidno mesto med vsemi navedenimi skladatelji zavzema nikomur svojih sodobnikov v ničem podobni, veleproduktivni (8 simfonij) Nikolaj Mjaskovski (r. 1881). On kaže burno duševnost, zastupljeno z obupnim hrepenenjem. Samo redko se vedro nasmeje. Ni duševno mehak in neposreden, kakor Čajkovski, a sorodstva z njim Mjaskovski ne more utajiti. V harmonskem pogledu so za tega umetnika značilne črte svojevrstne zaostrenosti, oglatosti in trdote.

Zelo močan vpliv Skriabina kaže v harmonskem in melodijskem oziru Aleksander Krejn, tudi izraelit. V sedanjem stadiju svojega razvoja kaže sorodstvo z Gnejesinom, harmonski je Skriabnovce, a ima barviti, iriskani židovski nacionalni stil, kakor že imenovani Gnejesin, Štrejher, Vejsberg, Krejn in še n. pr. Fejnberg, Steinberg in drugi sorodniki.

Velike nade vzbujajo resni in vsebine polni talent Leonida Aleksandrova. V svojem delu skuša združevati ritmično el-

stičnost, jasnost glasbenih misli, harmonsko barvitost. V ostalem pa še ni samosvoji in koleba sedaj k Francozom, sedaj k Skriabinu, sedaj k Metnerju, velikemu umetniku, čegar talentu je iskati zibelj v Nemčiji in duhovne očete v Schumamu in Brahmsu.

Burni razvoj klavirskega in orkestralnega spremljevanja je eno izmed najznačilnejših svojstev sodobne ruske vokalne muzike. Razvija se do samostalnega, polnovrednega parta, v katerem so izdelani slajno virtuozno in stilistiški fino elementi, s katerimi je zamišljena obča koncepcija dela.

Poleg teh, na programu koncerta g. Koščević - Badaličeve se nahajajočih ruskih sodobnikov, pa je še cela vrsta drugih, deloma samostojnih, deloma električnih muzikov, ki se jim ne more odrekati daru in ne kulture ter tehniške zrelosti. Vse te umetnike z imenovanji vred pa bo mogoče temeljito in objektivno oceniti šele, ko stopimo v večjo časovno oddaljenost od njih, kot je ta, v kateri se nam kažejo tačas kot sodobnikom.

Bodi star al' bodi mlad, Halo! Jutri vsi na Grad!

G. J. Vidmarju v odgovor

G. Vidmar, blagovolili ste me v 3. številki Vaše »Kritike« Justificirati. Literarno rabelstvo pa vam ne gre preveč spretno od rok, zakaj še vedno sem živ in za vas celo prav neprijetno živ. Zahtevali ste, da objavim Vaše »pismo« tekom treh dni v »Slov. Narodu«, sicer da itd. Praveči ultimatum, na kojega pa sem zvižgal in Vaše pisanje je šlo pot vsega minilivega.

Moj molk ste kvitirali s priobčenjem smešnega pisma Tako in sedaj lahko z Vami malo zaplešem. Očitati mi poulčen in pocesten ton. Kakšen pa je potem ton g. Dobide? Zakaj moj članek je dobesedna travestija Dobidovega napada. Zafrikljiva morda, toda popolnoma zaslužena.

Orožje, ki sem ga porabil v obrambo pavšalno napadenih slovenskih umetnikov, je iz Dobidovega arsenala in po vseh pravih logikah vella, če zame, tudi zanj očitke poulčenega in pocestnega tona. Ne glede na to, da je bil g. Dobida tisti, ki je izvalil in v svojem insultu ostal dolžan prav vse dokaze za svoje trditve!

Če smatrate, da je poulčni ton edno nadomestilo za stvarno dokazovanje, tedaj se blagovolite obrniti na Vašega umetnostnega referenta, mene pa pustite pri miru! Meni ni treba prav nikogar prepričevati, ker si je vsa iskreno in trezno misleča javnost že zdavnaj na jasnem, gde — v umetnosti na Slovenskem — vera i gde nevera! Najbolj pa vas je zabolelo: »boljševski pisatelji ultraslovenskega veroizpovedanja«. In zahteva dokazov. Gospodine, zdi se mi, da imate slabo vest. Biti danes boljševik, ni pač oportuno, zlasti ne če moram prinašati na platnicah svoje revile velik inersat neke banke. Pa kar strah vas je neke moje grožnje. Gorka za ušesa ali še kaj hujskega? Smilite se mi, da se bojite starca, ki ga že tako dolgo prazlate v grob.

Vprašam vas, niste li bili Vi glavni pokretač revolucionarnega mladinsko-literarnega gibanja, niste li izdajali in urejali vsiljivo »Tri labode«, niste li zbrali v klubu »Mladih« ves revolucionirani umetniški naraščaj okrog sebe? Se-li niste vrnili iz Rusije, v srcu Ljenuov evanželiji? Zberite le vse vaše, sicer silajne prevode ruskih avtorjev, slepec bi moral biti, da ne vidim, kam merite. Ni tu prostora, da bi na dolgo in široko dokazoval. Zadošča naj le par Vaših programatičnih izjav, n. pr. v drugi številki Vaših Labodov, kjer belečite v »Lisiku« med drugimi naslednje: »Začetki treba delovati na to, da se stvorijo stanje, ki bi preuredilo družabni red. Odvzeti vsem tistim, ki imajo preveč in dati tistim, ki so delavni in nimajo.« Ali »delovanje človeške družbe mora nadalje biti usmerjeno v to, da se otvori stanje, ki bi zahtevalo delno in potem popolno redukcijo varstvenih organov, odpravitev zaporov in ukinitve sodišč. Madež na telesu človeške družbe je, da se vse to trpi in da se smatra celo za potrebno.« In iz Vaše skice »pomen umetnosti in države« v 1. številki Labodov: »Tako je prišlo do tega, da tvorijo država danes naravnost jez zoper tok vsega človeštva, ki nezavedno stremi tja, kamor mora.« »Ves predmet umetnosti je organiziran v protest proti državi« itd.

Zelili ste dokazov. Za boljševskega literata in za ultraslovenske veroizpovednike? Čudim se, da vam je i slednje neprijetno. Ni li to danes v Sloveniji najbolj moden epiteton ornans, samoslovenstvo pa visoko v konjunkturi in ceni? Gorje onim, ki to danes n'iso, zlasti če so umetniki ali pisatelji! Potem res ni lepo, če se jezite, zlasti ko ste svoje edno zveličavno samoslovenstvo prepričanje tako krasno dokumentirali s svojimi prav malo kulturnimi izpadi proti slovenskim »tujcem« v naši dramji. V zgodovini naših kritik ste bili prvi, ki je imel žalostni pogum, iz zasede napasti na smrt bolnega igralca.

Končali ste Vaše pismo z nesramnostjo, zato dovolite, da se revanžiram. Tisti, ki je dobil denar za svojo »Kritiko« od napredne banke in teče s svežo 1. številko te »Kritike« k Skofu po naknadno aprobacijo in denarno podporo — nima pravice govoriti o moralni kvalifikaciji drugega.

Tako, in sedaj streljajte izza varnega plota Vaše Kritike. Midva sva obračunala.

Ivan Vavpotič.

— Glasbeni spominski dnevi. Dne 10. novembra bomo praznovali 90letnico rojstva skladatelja naših narodnih himen »Narejaj« in »Bože pravde« Davorin Jenka (rojen 1835, Dvorje pri Cerkljanah). Pred 80 leti (26. julija 1845) je izšla prva skladba takrat 13letnega Kamila Maška »An die Sterne« v »Illustriertes Blatt«. Dvajset dni prej pa je bil rojen skladatelj, alpinist, sedaj župnik na Dovjem pri Mojstrani, Jakob

Aljaž, na Zavrhu pod Šmarno goro, bo torej slavil v kratkem 80letnico. Izmed umrlih skladateljev se nam bo spominjati vse premalo cenjenega goriškega učitelja in skladatelja Hrabroslava Volaričca, ki je umrl 30. septembra 1895 v Devinu. Dne 25. septembra poteče 70 let, odkar je bil rojen priznani orglar in komponist zlasti cerkvenih skladb Ignacij Hladnik (rojen 1855, v Križu pri Trzinu). Med petdesetletnike vstopi skladatelj in urednik »Novih Akordov«, sedaj univerzitetni profesor v Ljubljani, dr. Gojmir Krek (rojen 27. junija 1875, v Gradcu). Njegovi »Novi Akordi« pa so začeli izhajati pred 25. leti, 50letnico bi praznoval tudi Anton Svetek, skladatelj, pevovodja glasbenega društva »Ljubljana« (rojen 13. junija 1875, v Ljubljani). 2. julija izpolni znameniti koncertni pevec, baritonist dr. Belo Stuhelc, sedaj zdravnik v Ptuj, 55. leto (rojen 1870, v Celju). Kot mlajši tovariš v basovskih stroki se mu pridruži naš Julij Betetto, ki dovrši 27. avgusta 40. leto (rojen 1885 v Ljubljani). Omembe vredno je tudi, da je bila pred 30 leti (15. februarja 1895.) Parmova opera »Urh, grof celjski«, prvič vpričožena na takrat deželnem gledališču v Ljubljani.

Dr. M. L. Nušičeva veselolga »Narodni poslanec« se vpričoži v nedeljo 10. t. m. v ljubljanski dramti izven abonmana. V glavni vlogi nastopi g. Povhe, v ostalih gg. Wintrova, Vera Danilova, Slavčeva, Skrbnišek, Peček, Kralj, Cesar itd. Režira g. Rogoz. Na to veselo in kratkočasno predstavo opozarjamo zlasti zabaveželjno občinstvo.

Danes ob 1/6. popoldne vsi k »Šahu z živimi figurami« na prostoru »Atena« — Tivoli.

— Mussolinjeva drama. Ameriški listi so pred kratkim poročali, da se vpričoži letos v Zjedinenih državah neka drama, ki je delo italijanskega ministrskega predsednika Benita Mussolinija. Podrobnosti slede iz pogovora, ki ga je dovolila italijansko-ameriška igralca Maria Bazzi florentinskoemu listu »Nazione«. Ona potrjuje, da jo je sprejel ministrski predsednik Mussolini in da je govoril z njim o dramji. Po njenih podatkih se glasi naslov dela »Signori s'incornicia« (Gospodine, pričena se). Prvi akt je bil napisan pred 15 leti, tudi drugi akt je že skoro gotov, tretjega pa bo treba šele napisati, seveda ako bo imel gospod Mussolinj časa in voljo za to. Sedaj je s politiko in fašistovski stranko tako obtežen, da skoro ni misliti, da bi mogel prenašati po svoji glavi še dramatično igro. Tema je iz ciganskega življenja. Posebno se je naglasilo, da se drama ne dotika politike in ne zasleduje političnih ciljev.

— Pevski zbor moškega in ženskega drž. učiteljskega prirediti tudi letos koncertno in poučno turnejo pod vodstvom g. prof. Emila Adamiča. Prvo leto je bil v Bosni in Hercegovini, lani v Prekmurju in »Priekljivi«, letos pa se odprle po skiepu šolskega leta na Jadran. Koncerte namerava prirediti v Splitu, Omišu, Makarski, Korčuli, Visu, Hvaru, Braču, Šibeniku, Pagu, Rabu, Krku in na Sušaku, odkoder se vrne domov. Izlet je zlasti velikega pomena za bodoče učitelje, ker se z njimi seznanijo z najlepšimi deli svoje domovine, s tamkajšnjim prebivalstvom, se uče na praktični način domonastvo, vzljubijo svojo državo, kar bo gotovo tudi uplivalo najblagodejše na njim poverjeno dečo. Učiteljskiški so po ogromni večini otroci neimovitih staršev in ne bodo mogli iz lastnega žepa kriti polovalnih stroškov; zato se bodo pred izletom z nabiralnimi polami obrnili na blaga srca imovitejših, srečnejših, da jim omogočijo ta velevažen in velevzgojen izlet upajoč, da jih ne odpode s praznimi rokami.

»Razlagov dana 10. maja po ceili Sloveniji. Kdor še ni, naj kupi srečke za DR. RAZLAGOV SPOMENIK. ODBOR.

— Uzgačatelji. Izšao je novi broj Uzgačatelja časopisa za moralno poboljšanje društva (1. maja 1925) s ovim sadržajem: Miljenko Vidović: Problem naš problema; J. Boko; Rob; Truhelka; Jedno Mišljenje o našem kongresu; Dr. ph. I. Altaraz: Razvoj stvaralačke volje; Prof. S. Pavličič: Čovječje; Dr. P. Radosavljevič: Vaspitanje moralne svjesti u daka; Davorin Trstenjak: Glavni temelji uzgajanja; Dr. St. Župić: Defetizam inteligencije; Jak. Ravlić: Herostrastvo; Duhovni prepored; E. Petrović: Pitanje; Glig. Petrov: Veliki vaspitač; M. Jurković: O zadovoljstvu čoveka; M. Vidović: Škola; J. Udicki: Defetizam inteligencije; S. Lubunčić: Pedagogija seksualnog života; J. Rukavina: Sebičnost; V. Radojević: Ljutnja otrov; E. Petrović: Narodnim stazama; St. Župić: Rudolf Steiner; H. Mulić: Defetizam inteligencije; K. Broessler: Odgovna vrijednost kina; V. Radojević: Dva opisa Isusa Krista; A. Božanić: Defetizam inteligencije; V. N. Repić: Mladež i seksualni život; M. Maeterlinck: O ljepoti duše; A. Vuković: Allons, allons; V. Radojević: Gospodar um; M. Vidović: Sadizam; H. Mulić: Mladež i novine; Ivan Nevistić: Smjernice savremene filozofije; Različiti pogledi na svijet; N. W. Atkinson (Ramaharaka): Vrhovna mudrost. — Pregled. — Godišnja preplata Din 100. Uredništvo i uprava Sarajevo, Škerlićeva ulica.

— Ženski liste. V Zagrebu je pravkar izšla prva številka »Ženskega lista«, ki je namenjen molki, zabavi in gospodinjstvu. Naslovna stran je v barvnem tisku. Na prvem mestu prinaša zanimivost letošnje mode s številnimi slikami in slike za ročna dela. Urednica lista pisateljica Zagorka priobčuje svojo izvirno povest »Gornjogradska kneginja«, roman iz zagrebškega življenja iz dobe bana Khuena Hedervaryja. Poleg črtice »Gospodine Vilma je ponosna« priobčuje še razne druge sestavke, ki se tičejo mode, kosmetike in gospodinjstva. Listu so pridejani krojni vzorci. Opis modelov so tudi v srbsčini in slovenščini. List izhaja vsak mesec na 24 straneh in je bogato ilustriran. Naročnina znaša letno 160 Din, posamezne številke pa 15 Din

Gospodinje!

Pokusite izvrstne testenine, ki jih dobite v pol kg zavojih pod znakom:

Julijska krajina

— Vipavski poljedelci v iVdmu, Okoli 40 vipavskih poljedelcev je pod vodstvom ravnatelja kmet. pot. šole v Aidovščini dr. Velicogne napravilo izlet v Videm, kjer so si ogledali kmetijske zavode in ustanove. Sprejeti so bili ljubezljivo. Predsednik fur-lanske kmetijske zveze conte Caparaccio je obljubil vipavskim kmetom, da se bo zavzemal za podaljšanje vipavske železnice do Logata.

— Ponesrečili se je na lovu v Gropadi pri Trstu 30-letni uradnik E. Trevisan iz Trsta. Zadel je v past in padel, puška se mu je sprožila v prsi. Bil je takoj mrtev.

— Škof dr. Fogar v Istri. Te dni so mudi tržaško-koprski škof dr. Fogar v Istri na kanonični vizitaciji. Deli tudi birmo. Na več krajih so prišle do njega deputacije s prošnjo, da se vrne naš jezik v cerkve. Škof Fogar je obljubil, da se to zgoditi ter bo v cerkvah zopet tako, kakor je bilo poprej. Da bi skoro sledila delstva!

— Ples v ljudski šoli. V Kršanu v Istri se je vršil pred kratkim v ljudski šoli ples, kar pomeni pravo sramoto za našo dobo, ali v Julijski krajini, zlasti v Istri so danes mogoče najneverjetnejše stvari.

Kakao Van Kaster!

— Nekaj neodređenih dalmatinskih Italijanov v Pulji je imelo 6. t. m. občni zbor svojega združenja. Izjavljali so, kako jim je hudo in da kar ne morejo pozabiti svojih rodni krajev. Posebno so se še spominjali Splita in Italijanov v njem, katerim pošiljajo tople pozdrave. Verjamemo, da je tem dalmatinskim Italijanom v Pulji hudo, ker tako slabo, kakor je v Pulji danes, je maloje, italijanski gospodi v Splitu in povsod v Dalmaciji se godi izborna. Zato se opravičeno toži marsikateremu neodređenščku, da je tako lahkomisljeno zapustil Dalmacijo in šel k materji Italiji! Značilno je, da je gosp. Karlo Marinovč (puro naša) ostro ožigosal one dalmatinske Italijane v Pulji, ki nečelo pristopiti k »Associazione Dalmatica«. Ti najbrže uvidevajo, kako se dalmatinsko društvo smeš s svojimi izjavami.

— Morilec fašistovskega tajnika Morara pred tržaško poroto. Dne 29. avgusta 1923, je bil ustrelen Luigi Morara, deželni fašistovski tajnik v Trstu. Morilec je Giuseppe Sellaroli, rojen 1. 1894. Obtoženi Sellaroli je po svoji materi podedoval 80.000 fir, katere je pa zapravil deloma v Italiji, deloma v Parizu. Po raznih avanturah je prišel v Trst, kjer je iskal fašistovskih zvez, da bi prišel do kake službe in zasluška, da bi on ni bil nikdar fašist. Obrnil se je za pomoč do fašistovskega tajnika L. Morara, kateri pa je imel o njem točno informacije in mu povedal, da je v Trstu toliko nezaposlenih na za fašizem že zaslužnih ljudi, da se tem ne more pomagati. Sellaroli se je končno ujezil in na ulici ustrelil Morara, ki je takoj na to umrl. Razprava teče na dolgo. Sellaroli pravi, da se kesa svojega čina, ki je bolj posledica slučajja, kakor pa kakega maščevanja. Razprava se konča najbrže danes. Pričuje se ostra obsoda.

— Jugoslovenska manjšina na Reki. Gosp. dr. Rybář se je na poti v Firenzo v ponedeljek vstavil na Sušaku, kjer je govoril s sodružnikom »Sušakškega Novega lista«. Rekel je, da bo naša manjšina na Reki uživala vse one pravice, ki so ji garantirane v rimskem aktu in ki so predvidene v svetomargeritski konvenciji za italijansko manjšino v Dalmaciji. V tej stvari se vse solucije rešijo na temelju recipročnosti. Take pravice morajo imeti jugoslovenski ne le na Reki, ampak po vsej Julijski krajini. Pravice pa se morajo izvajati in ne samo skleniti. V to dolžnost trebe obvezati italijansko vlado.

— Italijansko postopanje z našim učitelstvom. V Podgradu v Istri je bila Reška komisija, ki je zahtevala od učitelja Petarosa in učiteljice Omahan in Tolstovršnik, da se zagovarjajo napram obtožbi, proti njim podani. Vse tri so potem premeštili, baje nekam izven Istre. Sam italijanski učitelj v Pregarjih je potem obžaloval, da se je dala oblast zapeljati po ničvrednih denuncijantih. K šolskemu skrbništvu v Trstu je prišla posebna deputacija prosit, da bi ono učitelstvo ostalo na dosegljivih mestih, ker ni zagrešilo prav ničesar.

— Hinavski pozdrav štrlim Jugoslovenkam ministrom in slavojev Srbom je napisala reška »Vedetta«. Članek je izšel precej pozno, ker so bili v Opatiji oni gospodje o velikončnih praznikih, toda s posebnim namenom v času, ko je v Jugoslaviji naraščalo ogorčenje radi kulturnega škandala in prof. Vebrom v Trstu. Članek za Joska Srbom in glede Hrvatov pravi, da jih loči od Italijanov... Rečnina, istarska Riječ, izvaja pravilo, da je italijanska špekulacija s hvalisanjem Srbov v srhu, da bi se omalovaževali Hrvatje in Slovenci, zgrešena in ne bo dala pričakovanega sadu. Srbska narodna pesem »Zenitba Gjurjka Smederevca« velli: »Latni so varalice stare, hoče tebe, sinko, prevariti.« No bodo prevarili Srbov in ne nas. Iz takih člankov odeva jasno, kako napačno si predstavljajo izvestni Italijanci spoznanj in sožitje z Jugoslovenci.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 9. maja 1925.

— Olajšave za inozemske potnike. Da oustrani dosedanje zapreke pri potovanju inozemcev v našo državo in da doseže enotnost v postopanju naših oblasti s tujci, je ministrstvo za notranja dela zelo omililo dosedanje predpise ter dalo našim oblastvom potrebna navodila, iz katerih posamezno nastopne olajšave: 1.) Naši konzulati in ostala zastopništva v inozemstvu bodo dajala tujcem viza za prihod v našo državo ali za tranzit brez odobritve ministrstva za notranja dela, izvzemši delavcem, ki bi hoteli priti k nam v svrhu zaslužka. Za te sloje mora odobriti prihod ministrstvo za socialno politiko. Tudi, ako bodo izdane te vize brez izrecne pripombe za povratek, bodo veljavna za povratek, ako jim rok še ni potekel. Ako pa so izdana brez roka, mora inozemec prošiti pristojno oblastvo za povratni vizum. Ako pride inozemec v našo državo brez vize, mora plačati obmejnemu policijskemu komisariju trkratno pristojbino, toda le, ako navede zadosno utemeljene razloge, zakaj si ni mogel preskrbeti vize. Potovanje iz kraja v kraj je dovoljeno brez posebne odobritve. Ako poteče veljavnost vize, ga lahko pristojno oblastvo podaljša za dva meseca. Za daljši rok je pristojno ministrstvo. Do rešitve take prošnje od strani ministrstva, tujec lahko ostane v dotičnem kraju. Ako se prošnja ne ugotovi, mu mora pristojno oblastvo izdati vizum za odhod. Tujcu se potni list ne sme nikdar odvzeti, razen če je osumljen kakega kaznivlega dejanja. Tujcu ni več treba, da se oblastvom osebno prijavljuje odjavi. To je dolžnost stanodajalca. Potni listi se morajo pregledati edino na meji, izvzemši, ako obstoji sum glede nezanesljivosti kakor osebe. Pristojbina za vizo za svrhu poseta naših kopalšč in letovišč znaša samo 10 dinarjev, ako ostane inozemec najmanj 14 dni v dotičnem kraju.

— Imenovanja pri šumski direkciji. Podpisane je ukaz ministrstva za šume in rudnike, s katerimi se imenujeta Srečko Zaločkar za uradnika šumske direkcije v Ljubljani in Ivan Štrebenik za računskega viš. svetnika istotam.

— Bojotnik novinarjev proti zagrebškemu gledališču. Zagrebška sekcija Novinarskega združenja je pozvala sekciji v Splitu in Sarajevu, da solidarno izvalijo bojotnik proti zagrebškemu gledališču, et dni gostuje v Kplitu namreč zagrebška opera. Splitski listi so solidarni s svojimi zagrebškimi tovariši.

— Zdravstvena predavanja, ki prireja slov. zdravniško društvo, vrlo uspešnega in želeli je, da ona ostanejo stalna, vsako leto se ponavljajoča ter se ne omejuje le na Ljubljano, temveč razširijo tudi na druga mesta. Ali bi ne kazalo, da se že letos priredi tak ciklus n. pr. v Kranju in Novem mestu? Isti ali pa deloma novi predavatelji bi tudi tu našli brezovno mnogo slušalcev ter dosegali lep uspeh. Zelo zanimivo je bilo predavanje prim. dr. Derjanaca 20. apr., ki je obravnaval, kako se je moderna kirurgija šele omogočila in razvila po narkozi, antiseptiki in aseptiki. Z narkozo se človek začasno omrtviči, da je miren in neobčutljiv za bolečine, tako se zdaj vrše najtežje, dolgotrajne operacije brezčutno, dočim so prej že male povzročale velike bolečine in otežkočale delo, večje pa bile povsem nemogoče. Antiseptika in aseptika pa so zbrabile razne komplikacije, ki so tudi pri uspešnih operacijah povzročale neugoden uspeh. Z raznimi zgodovinskimi refleksijami in praktičnimi opombami prepleteno predavanje je našlo obilo zaslužnega priznanja. 28. apr. je predaval dr. Pinata našemu ženstvu (ki tvori pri vseh predavanjih ogromno večino) o velevažni higijeni žene. — 5. maja je prim. dr. Göstl imei kratko, a jedrnat predavanje o oskrbi umolnih. Opisal je zavodno oskrbo in nje potrebo za nemirne, sebi in drugim nevarne bolnike, obravnaval vzroke samomorov in njih poskusov, samoposkodb in nasilnosti proti drugim ter opisal prednosti zavodne oskrbe v obče. — omenil pa tudi popolno nezadostnost teh v Sloveniji, potrebo zgradbe nove moderne bližnice ter osnutka preskrbovališča za abnormno deca. Predavanja se bodo nadaljevala še meseca majnika v torkih ob 6. zvečer v univerzitetni dvorani ter bodo razni zdravniški obravnavali še nekateri veležani in važne tv.

— Invalidski zakon. V Beogradu so pri speli zastopniki vseh invalidskih pokrajinskih organizacij. Včeraj je bil glavni sestanek invalidskega združenja, na katerem so razpravljali v prvi vrsti o novem invalidskem zakonu, njeega pomanjljivosti in ugodnostih, v drugem delu razprave so do. ložali program za invalidski kongres, ki je 7. junija v Beogradu. Pripravljala dela za ta kongres so v tek.

— Dodatno k razpisu za plakat za izlozbo v Subotici. Velikost plakata največ 70x100. Izvedba do 4 barv. Naslov: »Opni veliki vašar i izložba u Subotici. Od 22. avg. — 31. avg. 1925.« Ako se izvede na plakat začetne črke kot pri zagrebškem, potem moralo biti črke latinske. Ostali tekst se bo fskal pod plakat.

— Iz bančnega sveta. V Zagrebu se prihodnji mesec otvori podružnica Državne hipotekarne banke. Za ravnatelja bančne podružnice je imenovan bivši trgovski minister dr. Gjuro Šurmilin, kakor je »Slovenski Narod« svoječasnó že poročal.

— Izlet na češkoslovaško. Jugoslov. češkoslovaški Ligi v Ljubljani in v Mariboru sta nameravali koncem tega meseca privedi izlet na češkoslovaško. Radi raznih zaprek se je moral ta izlet odgoditi in jesen. Vršil se bo začetkom meseca septembra. Odhod je določen na dan 7. septembra. Najprvo posejijo izletniki Bratislavo, kjer ostanejo dva dni. Iz Bratislave se napotijo preko Moravske v Prago, kjer ostanejo več dni. Povratek 17. septembra.

— imamo pričakovati gotovo par dni lepšega vremena. Bilo pa je tako, da smo pričakovali vsak dan dež, zlasti ker so se gnetle megle na južni strani. Pa je vendar ostalo razmeroma lepo, dasi včasih zagroze tu-tintam temni oblaki z dežjem. Sicer pa je opaziti vremensko negotovost v prvi polovici maja vsako leto — kar nam v Ljubljani spričuje vsakoletno prelaganje »Jurjevnanja« na Gradu — druga polovica je skoro vedno lepa. Tako je bilo tudi lansko leto. Potem je deževalo celo poletje. Kako bo od srede maja dalje, to nam pove prihodnji teden s svojimi tretjimi, za vreme smilivimi svetniki. Pankracij, Servacij, Bonifacij prinesejo nam veselje ali pa jezo. Če bo deževalo te dni, gorje nam, potem bo kiša padala, kdo ve koliko časa. In pridejana jim je še Zofija 15. t. m., pri zaključku prve majeve polovice. Pri vsem spoštovanju do svetnice ji je naše ljudstvo dalo ne baš lakav pridevek zato, ker rado dežuje na njen god. Ako srečno prestanemo te štiri svetnike, potem smemo upati na konsolidacijo in stabilizacijo vremenskih razmer. Iz vseh napovedi, ki smo jih čitali zadnje dni o vremenu za poletje, sledi pričakovanje vročine, kakršna rada pride za tako mokrim letom, kakor je bilo lansko.

— Mestna OR - JU - NA VIČ - Gince vabi vse svoje člane in somišljenike na sestanek, ki se nanaša na kongres v Beogradu in se vrši v tork 12. t. m. točno ob 20. zvečer v gostilni »Slamič« na Viču. 950n

— Zagorje ob Savi. Podružnica Jugoslovske Matice ima svoj 4. občni zbor v sredo dne 13. maja 1925 ob pol 8. zvečer v mali dvorani Sokolskega doma. Udeležba nam bo pričala o bratski vzajemnosti in agilnosti. 948n

— Kongres bankovnih činovnika i namještenika. Na 31. maja i 1. juna o. g. održaje se u Sarajevu četvrti kongres Saveza Bankovnih Činovnika i Namještenika Jugoslavije, na kojemu će u članove saveznog glavnog i kontrolnog odbora iz Zagreba, Osijeka, Sarajeva, Ljubljane, Maribora, Splita, Dubrovnika i Subotice uzeti učesā ujedno i delegati saveznih podružnica i to iz Zagreba, Beograda, Osijeka, Broda Sarajeva, Mostara, Brčkog, Ljubljane, Maribora, Splita, Dubrovnika, Subotice i Sombora. Uz opširne referate o radu i imovini savezne uprave, te o radu i imovini saveznih podružnica biće na ovom kongresu podnešeni i referati, koji se odnose na socialno zaštitno zakonodavstvo u njegovom odnosu naprama bankovnim činovnicima i namještenicima, zatim o organizaciji, agitaciji i regulisanju finansija Saveza i organizacionim problemima radničke klase u odnosu naprama bankovnim činovnicima i namještenicima. Kongresu će biti uz to podnešeni na prihvataj na crti opšteg kolektivnog ugovora, nacrt pravilnika saveznog organizacionog fonda, pravilnika o ustrajanju mirovni sudova pri saveznim podružnicama, pravilnika saveznog Posmrtnog Fonda itd. Ujedno će biti podnešeni referati, koji se odnose na uspešno djelovanje Zadruga Bankovnih Činovnika i razvitak Fonda za potporu neuposlenih članova. 952/n

— Pri glavobolu, omotičnosti, tesnobi in prsinh, utripanju srca sežite takoj po prirodni grončiči Franz-Josef. Višjezdravniška poročila klinik za želodčne in črevesne bolezni spričujejo, da je voda »Franz-Josef« prav izborno delujoče salinsko odvajalo. Dobiva se po lekarnah in drogerijah.

— Koča na Golici bo lutri v nedeljo zasilno oskrbovana. — SPD.

— Na noveše bluze, otroške plaščke, oblečke priporoča Kristoflič-Bučar. 80/L

— Darila. Uprava našega lista je prejela za: »Društvo slepih« Din 100, katere je darovala rodbina dr. Bohinca v počaščenje spomina umrlega g. Ing. Kocha, in za mestne reveže Din 200, ki jih je daroval gospod Janko Česenik mesto cvetja na krsto pokojnega prijatelja g. Ing. Ciril Kocha. — Srčna hvala!

— V spomin blagopokojnega g. inž. Cirila Kocha, daruje za slepe Din 200 g. dr. Oton Papež, predsednik deželnega sodišča.

— Usmrčenje našega rotaka v Ameriki s strupenim plinom. V državi Nevada v Ameriki na smrt obsodjenih zločencev ne usmrte potem elektriki, toka, temveč potom strupenega plina. Lansko leto je bil na ta način usmrčen Kitajec Geo John, letos pa pride na vrsto 21 letni naš rojak Stanko Jukić, ki je iz ljubosumnosti umoril svojo 16 letno zaročnico. V slučaju, da vrhovno sodišče države Nevada ne dovolj novega procesa, bo usmrčenje izvršeno med 22. in 25. junijem t. l. Jukić bo zatvorjen v posebno celico, kjer ostane pet dni. V eni noči bodo v celico spuščeni smrtonosni clannidmski plini. To vest so priobčili ameriški listi dne 9. aprila iz Carson City Nevada.

— Pegavica v zagrebškem zaporu. Zagrebški listi poročajo, da se je v zagrebških zaporih pojavila pegavica, na kateri je prvi obol el nekli paznik. Pegavico je zanesel v zapor potehni Altarac, ki je bil skupno z dvema drugima jetnikoma v eni celici zaprt. Ugotovitev potava pegavice je pri policiji naravno vzbudila precej velike neprijetnosti. Odrejene so bile takoj stroge mere, med drugim 15 dnevna karantena za celo policijsko postopje v tem času ne bo smel nihče vstopiti v zapore, kakor jih tudi ne zapustiti. Obenem se vsi zapori temeljito razkužijo. Kakor javljajo, oboleli paznik umira.

— Trdovratna samomorilka. Zasebna uradnica Danica Jemeršič iz Zagreba, ki trpi na živčni bolezni, se je že lansko leto skušala zastrupiti, a se ji takrat rešili življenje. Te dni se je zopet zastrupila. Prepeljali so jo v bolnico, vendar je njeno stanje tako kritično, da ni upanja, da okreva. Devotjka se do sedaj še ni prebudila iz nezavesti.

— Slovenski penzion Triglav v Cirkvenici bo letos omogočil mnogim, da pohite na sinji Jadran. Dobra hrana in soba dnevno Din 65.— Lep položaj, odprto celo leto

— Proti odebeltosti deluje s kolosalnim uspehom samo »Vilfanov čaj«. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. Proizvajala: Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Prilaz 71.

— Hrasniški pralni prašek zastopa dvoje načel: dobro in poceni. 50/L

V nedeljo, dne 10. maja majniški izlet v Soštanj povodom otvoritve Sokolskega Doma!

Iz Ljubljane.

— Poškodbe javnih naprav. Prijatelj našega lista nam piše v skrajni ogorčenosti: Na Siškem vrhu je izruvano iz tal volaško triangulacijsko znamenje in prevrjeno. V Lattermanovem in Glavnem tivolškem drevovedu je ugašanje svetilk na dnevnem redu, klopi leže skoraj vsak drugi dan v jarku. Včeraj po 20. zvečer sta priroveli 2 pijani družbi mladih ljudi ter ohladili svojo jezo nad plakatno treznosti. Kdo si bo upal zvečer še na cesto. V vsaki ulici je po 11. uri rjovenje, pijane surovine se pripravijo in pretepaajo. Kje je izvršitev zakona, da se čež mora ne sme dati nobenemu gostu pijace? Vse ostane samo na papirju, izvršuje ta zakon! Velika škoda, da ni več pri tne delavnice: v eni noči bi se samo v Ljubljani dalo naloviti vnanjo množico kandidator. Kar racijo bo treba prirediti. In ta lov bo bogat. Stariši! Mladina ima preveč denarja za piñajo in zabave, preveč prostega časa, ali pa predobre službe, da zavravlja!

— Zlata poroka. Te dni sta praznovala prvomestnik Družbe sv. Cirila in Metoda vpkoljevi vladni svetnik g. Andrej Senekovič in njegova zvesta družica gospa Filomena svojo zlato poroko. Jubilarntoma na čast so priredili v sredo 6. t. m. njegov prijatelj in tovariši časten večer v restavraciji »Zvezda«, na katerem so izrekli svoje napitnice in čestitke notar Hudovernik, dr. Dereani, pisateljica Manica Komanova, ravnatelj dr. Janko Kersnik, gospa Potočnikova in dr. Ravničar. Govorniki so predvsem podarjali neverjenile zasluge, ki si jih je pridobil g. Senekovič v slovenskem javnem življenju. Sodeloval je dolga leta v ljubljanskem občinskem svetu na polju šolstva, predvsem pa kot glavni reprezentant narodnoobrambena dela. Ciril - Metodova družba, čije duševni oče in vodja je bil in je še vedno, si je pod njegovim vzornim vodstvom pridobila neverjenile zasluge za slovenski narod. Jubilarjema čestitamo prav iz srca tudi mi.

— Oblatnica Jankove smrti. V terek bo v kapelici pri Sv. Križu zašušnica za področnikom Milan Kvarčičem. V ponedeljek 11. t. m. bo šest let, odkar je Kvarčič padel v bojih z Nemci na koroški fronti pri razvalinah gradu Pucksteina v občini Vuzenici. Pokojni Milan Kvarčič, ki je bil rojen 3. novembra 1898. v Soštanju in dovršil gimnazij v Ljubljani z odliko. Vojna vihra naravno tudi ni prizanesla njemu in tako je moral kot 18 letni mladenič v vojske. Ob prviratu je bil med prvimi borci, ki so se protovoljno javili na koroško fronto. V teški borbi pri gradu Pucksteinu je padel junaške smrti dne 11. maja l. 1919., zalet od zavrtnke krogle. Padel je baš na dan tretje oblaticne svojega vstopa v vojske. Pokojni Milan Kvarčič je bil vzor vo. Jaka, bil je kremenitega in poštenega značaja. Bil je komandant prve čete bivšega slovenskega planinskega polka SHS, sedaj 40. pešpuka Triglav Ljubljana. V priznanje njegove hrabrosti je bil po smrti odlikovan z redom Belega orla III. vrste. Ob šest oblaticni smrti mladega junaka, se je sestavil poseben odbor, da počasti njegov spomin in se mu postavi dostojen spomenik na mestu, kjer je izkrmavel. Zato odbor apelira na narodno čutečo javnost, da z nabiranjem prispevkov pripomore k vzpostavitvi spomenika, odnosno sominske plošče.

— Delegati češkoslovaške socialistične stranke v Ljubljani. S praškim brozvalokom so včeraj ob 17. popoldne prispepli v Ljubljano delegati češkoslovaške narodnosocijalne stranke: poslanec Emil Špatný in Jermánovič, prof. Kónsky, tajnik šule in železniški revident Černý. Na kolodvoru so jih pozdravili zastopniki tukajšnje narodne socialistične stranke in generalni konzul češkoslovaške republike dr. Otokar Beneš. Češkoslovaški politiki prisostvujejo današnjemu zaupnemu sestanku delegatov NSS. Tega sestanka se udeležuje v večjem številu delegati iz mariborske oblasti, ki zavzemajo precej nasprotno stališče napram ofteljnemu voistvu NSS v pogledu politike naprednih skupin.

— Pogreb arhitekta g. Cirila M. Kocha. Včeraj ob 16. je bil pogreb pokojnega arhitekta in stavbnega nadsvetnika g. Cirila Kocha. Pogreb je bil zelo lep ter je pričel kolike simpatije je pokojni užival v Ljubljani. V žalnem sprejvodu smo med številnimi spremljevalci opazili pokojnikovega brata admirala g. Metoda Kocha, komandanta dravske div. oblasti generala Stojanova iča, ljubljanska občinska gerenta g. dr. Pucica in Likozarja in več odličnih osebnosti. Korporativno je bilo zastopano magistratno uradništvo z direktorjem g. dr. Zarnikom na čelu. Pogreba se je udeležilo tudi veliko število častnikov, žalni sprevod je zaključilo narodno žensivo.

— Gostovanje Hudožestvenkov bo v ljubljanskem opernem gledališču, kakor smo že poročali. 15., 16. in 17. t. m. Prvi dan se vprižori Gorkexa drama »Na dnu«, drugi dan Gogoljeva komedija »Zemitev« in tretji dan »Medela« v gospo Germanovo v naslovni vlogi. Ker nastopijo Hudožestveniki le v teh treh predstavah, opozarjamo vse gledališče obiskovalce, naj takoj preskrbe vstopnice, ki so na prodaj pri dnevni blaginji v opernem gledališču vsak dan od 10. do pol 1 in od 3. do 5. ure.

— Ljubška higijenska šola. V ponedeljek 11. t. m. predava g. primarij dr. Vinko Gregorič od 19. do 20. zvečer o spolnih boleznih, od 20. do 21. istega dne in v sredo 13. t. m. od 19. do 20. g. Tone Ci-

zeli, asistent ženske bolnice v Ljubljani, o higijene žene. Pristop je dovoljen le ženam, tudi vsem onim, ki niso vpisane v tečaj. V sredo 13. t. m. od 18. do 19. predava istotam g. dr. Gregorič o spolnih boleznih samo možem. Predavanje se vrši v risalnici državne realkje v Ljubljani.

— Športna razstava na letošnjem vseškoljmu. Ravnateljstvo vseškoljmu vjudno naproša vse vabljene športne organizacije, da se sigurno udeležijo po popolnomaenih zastopnikih sklicane sestanka v ponedeljek, dne 11. t. m. ob pol 9. uri zvečer v uradu vseškoljmu na sejmšišču. Enako se naproša tudi vse gospode, ki so bili imensko vabljani, da se zanesljivo udeležijo.

— Treznostni pokret med dijštvom. Po inicijativni Društva za gojitev treznosti se bodo v Ljubljani danes v soboto dne 9. maja samo za srednješolsko mladino vršile v opernem gledališču tri akademije s izbranim sporedom, ki ga bodo izvajali srednješolke in srednješolci. Prva prireditev se začne ob pol 2. uri, druga ob pol 4., tretja ob pol 6. popoldne. Namen teh prireditev je izpodbuditi na še odločnejši treznostni pokret. Na sporedu so kratki govori, oz. predavanja o alkoholu, skiptične podobe, godbeni pevski in deklaratorni nastopi, dramski prizori in žive slike. Sodelujejo godalni orkester dijaškega društva »Preporod«, tamburaški zbor istega društva, pomnožen z mandolinisti dijaškega društva »Zora«, pevska zbor učiteljskišćenic in učiteljskišćnikov, pod vodstvom prof. Emila Adamiča, učiteljskišćni oktet, zbor učencev in učenki III. drž. realne gimnazije v Beethovnovi ulici pod vodstvom prof. Marka Bajnika, pevski oktet dijaškega društva »Preporod« ter učenke in učenci raznih ljubljanskih srednjih šol. Konec prireditev bo ob 9. zvečer.

— JURJEVANJE NA LJUBLJANSKEM GRADU. Vabimo članstvo Sokola I., da se polnoštevilno udeležijo v nedeljo 10. maja Jurjevanja na gradu. Vaša navzočnost naj prisostvuje živo zavest skupnih nacionalnih idealov pred CMD in Sokolstvom. Prireditveni odesk Sokola I. deluje pri tej prireditvi v notranjih prostorih. — Po končanem župnem pešizletu vsi do zadnjega na grad. — Starosta.

— Udrueenje rezervnih oficirja i ratnika — pododbor Ljubljana, vabi gž. člane, da se udeležijo maše - zadušnice za pokojnim peš. podporočnikom gosp. Milanom Kvarčičem v povodom 6. oblaticne junaške smrti na koroški fronti († 11. maja 1919). Mašozadušnico bobral g. vojni kurat Bonča v terek dne 12. maja 1925 ob 9. uri v cerkvi sv. Križa na ljubljanskem pokopališču. — Obleka civilna z znakom. — Uprava p. odbora.

— Spored klavirskega koncerta, ki ga priredi pianist Svetislav Stančič v ponedeljek dne 11. t. m. v Filharmonični dvorani: Bach - Stančič: 4 predigre k cerkvenim kantatam. Liszt: Sonata v h-molu. Busoni: Indijski dnevnik. Debussy: Preludij. Albeniz: El Albaicin. Širola-Stančič: Suita. Konjović - Stančič: Dve narodni. Skrbrihan: Sonata št 4 v fis - dura. Vstopnice v Matični knjigarni. Veljajo tudi vstopnice za V. abonma koncert Filharmonične družbe.

— Smrtina kosa. V Ljubljani je umrla včeraj gospa Antonija Brunčič. Pogreb se vrši v nedeljo 10. maja ob 16. iz židovske steze št. 2 na pokopališče k Sv. Križu. Blag je spomin!

— Absolventi juridične fakultete, ki hočejo v poletnem tečaju 1925 položiti državoslovni državni izpit, morajo vložiti svoje prošnje pri podpisnem podpredsedniku, Ljubljana, Blewaisova cesta 10, I. nadstropje, št. 33. do konca maja t. l. V mesecih julij, avgust in september 1925 ne bo terminov za polaganje tega izpita.

— Na drž. ženskem učiteljskem v Ljubljani se prično 27. maja t. l. n. sposobljenosti. Ni izpiti za otroške vrtnarice, oni za učiteljice ženskih ročnih del se bodo pa vršili v začetku oktobra t. l.

— LASK — S. K. Celjs. V proslavo petletnice svojega obstoja igra naš akademski športni klub v nedeljo, 10. t. m. ob 16. uri prijateljsko tekmo s S. K. »Celje«. V tej sezoni je LASK pokazal, da je pač najresnejši kandidat za I. razred. Radi njegove kombinacijske in fair igre ga lahko zavidamarskiateri prvorazredni klub Slovenije, S. K. »Celje« nastopi z izpolnjenim moštvom. Obeta se nam torej lep športni užitek. Predtekmo igra LASK rez. s junorji Ilirije ob 14. uri. 958.n

— Kolesarsko in motociklistično društvo Sava v Ljubljani vjudno sporoča, da se vrši dne 7. junija t. l. prva društvena veselica združena s cestno dirko in srečkanjem. Ker je društvo novo, se vjudno obrača na vsa cenjena društva, da blagovoljno to vpeštevati. Cestna dirka se vrši iz Novega mesta do veseljenega prostora g. Počivalnika na Dolenski cesti. Dirke se udeležijo tudi invalidi. Darila dirkaev bodo krasna. Prijave dirkaev se že sedaj sprejemajo po odbornikih in v društveni pisarni Karlovska cesta 4. 955.n

— Pevski odesk Gospodarskega in izobraževalnega društva za dvorski okraj priredi dne 10. maja t. l. ob 5. popoldne zabavni sestanek na prostem v gostilni pri Oblaku na Tržaški cesti. Vabijo se vsi člani in prijatelji petja, da se ga udeležijo. 945.n

— Brezplačen dva. do tri mesečni učni tečaj za sluškinje, ki prihajajo iz hrbovskih vasi in znajo le pomanjkljivo, ali sploh ne znajo čitati, pisati in računati, priredi »Splošno žensko društvo« v Ljubljani. Vršil se bo od 8. zvečer dalje v društvenih prostorih po dvakrat na teden. Priglasiti se je pisмено na društvo do 20. t. m. ali ustno ob torkih, četrtkih in sobotah od 5.—7. zvečer v knjižnici Rimska cesta 9.

ne. Kdor je s članarino v zaostanku, naj jo poravnava pri društvenem blaginjniku pred začetkom občnega zbora. — O d b o r. 957.n

— Promenadni koncert pri svetilnem dnevu združenja vojnih invalidov vdov in strot v Ljubljani traja v nedeljo, dne 10. t. m. od pol 11. do pol 13. v paviljonu v Zvezdi. Iz velikodušnosti sodelujejo pri svetilnem dnevu vsa cenjena ženska društva v Ljubljani, na kar opozarjamo spoštovano občinstvo, da prisloki finančno na pomoč najbednejšim žrtvam svetovne vojne, ki trpe pomanjkanja, kajti le na ta način se zamore lajšati trpljenje onih, ki so največ žrtvovali na altar naše ljubljene kraljevine. Odprti erca — odprti roke — otiraj bratovske solze.

— Kolovratarjevo vino, ki spada priznana mo najboljša vina v Ljubljani, bo točila šentjakobsko-trnovača Ciril - metodova podružnica na Jurjevjanu na Ljubljanskem gradu in sicer pod kostanj pred grajskim poslopjem. Ker bo skrbljeno tudi sicer za originalne in hudomušne zabavnosti, naj nihče ne zamudi lepe prilike, da ne bi nastetil jutri Jurjevjan. Vstopnine ni. 954.n

— 7. t. m. je bila izglubljena v paket zavita ženska obleka, vezena, z rjavo (drap) volno. Obleka je bila izgotovljena iz češkega blaga. Vezana je od spodnjem robu. Naladitelj se naproša, da jo odda proti nagradi v uravi Slov. Naroda. Ker obleka nima za najdeltja nobenega pomena se najvjudneje naproša, da jo vrne.

LUCY DORAINE
in
KONRAD VEIDT
v razkošni moderni tragediji »Usoda«.
Od danes, nedelje naprej v
KINO IDEAL

Iz Celja.

— Majniški zlet celjskega Sokolskega društva v Soštanju. Članstvo celjskega društva, ki ni udeleženo pri društveni izbiri tekmi. Članice in gojenke izlečilo v nedeljo v Soštanju. Odhod ob 7.50 zjutraj z vlakom do Rečice na Paki, od koder je odhod na Oliko. Po odmoru in razgledu je ob 12. odhod v Soštanj k otvoritvi Sokolskega doma. Zlet se vrši v civilu.

— Muzejsko društva v Celju ima svoj redni občni zbor v soboto, dn 16. maja ob 20. v klubovi sobi Celjskega doma.

— Več raznih tatvin je bilo v Celju in okolici izvršenih minule dni. V četrtek se je posrežilo policiji prijeti nekega človeka kateri je ukradel iz stanovanja fotografa P. K. na Carjarjevih cesti več obleke v vrednosti nad 6000 Din. Preiskava se vrši dalje in je upati, da bo cela tatinska družba kmalu v rokah pravice.

Sokol

— Otvoritev Sokolskega doma v Soštanju dne 10. maja bo, kakor kažejo nebesna znamenja, tudi pravi spomladanski priznanik, ki bo nasul v naša prerona srca cvetje čiste radosti in vselega razpoložnja. Vse je pridno na delu, tudi odziv od strani vseh someščanov zelo razveseljivo. Tako upamo, da se v Sokolskem domu zbere ena sama velika družina, da dostojno sprejme drage nam goste, katerih prijave so tudi številne. Dosegli smo tudi, da odhaja večerni posebni vlak iz Soštanja do Celja ob pol 10. zvečer, s čmer je gostom omogočeno prisostvovanje telovadni akademiji. Sokolsko društvo v Soštanju zove še enkrat sive Sokolove na Gurgjevi danak! Na svidenje. — O d b o r. 951.n

— Ljubljanski Sokol, Narodni dom, nanzanja, da otvori prihodnji teden na svojem letnem telovadišču pod Tivoljem za rodbine svojih članov otroško igrišče, kjer naj sokolska deca v senici košatih konjanjev nemoteno raju in se neskaljeno veselje v prosti naravi. Igrišče bo opremljeno s primernim številom klopi in miz in — kar je glavno — z mivko. — Telovadšče je od četrtega 7. t. m. naprej odprto vsak dan od 8 ure zjutraj do 20. ure zvečer. Legitimacije za obisk igrišča pa se dobe od ponedeljka 11. t. m. naprej v društveni pisarni v Narodnem domu, pritičije in sicer od 5. ure popoldne do pol 20. zvečer. — O d b o r. 956.n

— Sokolsko društvo v Šiški se udeležuje korporativno župnega pešizleta, ki se vrši v nedeljo dne 10. maja. Člani v kroju, kdor ga nima, v civilu z znakom. Članice možki in ženski naraščaj v civilu. Zbrališče ob tričetrt na 5. pred Čitalnico. Odhod točno ob 5. uri. Izlet odpade le ob močnem deževju. Povratek okoli 13. ure. Udeležba članstva strogo obvezna! Zdravo! 947.n

— Sokol Vič. Sestanek članstva v svrhu godbenega odeska se vrši v soboto dne 9. t. m. ob 8 zvečer v Sokolskem domu. — O d b o r vabi člane in prijatelje društva, ki bi hoteli sodelovati v tem odesku, da se tega sestanka udeležijo. 914

— Mladinski popoldan Sokola I. Sokolstvu naklonjeno občinstvo se nanzanja, da priredi Sokol I. dne 17. t. m. v veliki dvorani hotela Union ob 15. uri mladinski popoldan. Nastopijo možki in ženski naraščaj ter možka in ženska deca s pestrimi vajami in deklaracijami. Da nam je mladina pri srcu in da jo boderimo k duševnemu in telesnemu napredku, pokažemo najboljši s temi, da se polnoštevilno udeležimo prireditve. — Z d r a v o !

Izjava

Čujemo, da se v Sloveniji razširja tendenciozno izmišljene vesti, da naša pivovarna preneha z zastopstvi in deputi (zaalogami) v Sloveniji ter da preidejo ta zastopstva kot pivovarna v druge roke. Izjavljamo, da so vse te vesti izmišljene in lažnjive in da bomo proti širiteljem takih vestih sodbeno postopali.

Zagreb 8. maja 1925.
Zagrebška del. pivovarna i tvornica slada v Zagrebu.

Gospodarstvo

Boj umazani konkurenci!

Iz poročila dr. Pretnarja v redni seji Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani dne 6. t. m.

Rastouče tekmovalnost v ponudbi je povzročila, da so se v kupniškem poslovanju mnogi konkurenti, da si pridobije odjemalce, začeli vedno pogosteje posluževati sredstev, ki sicer ne kršijo obstoječih zakonitih predpisov, vendar pa so v kršitvah nasprotju z dobrimi trgovskimi šegami in trgovskim poštenjem. Takl nezdravi izrodki škodujejo pa tudi odjemalcem. Zato je nujna potreba, da dobimo tudi v naši državi zakonite predpise za pobijanje nečedne tekme, kakor jih imajo že mnoge druge države. Naša država pa se je v to tudi obvezala s členom 77. začasnega finančnega zakona za leto 1920/21, na podlagi katerega je potrebno sprejeti pristop k pariški unifikacijski konvenciji za zaščito industrijske svojine. Člen 10 b se glasi: »Vse pogodbenne države se obvezujejo, da bodo zagotovile pripadnikom Unije uspešno zaščito proti nečedni tekmi. Kar torej država mora storiti za druge državljanje glede zaščite pred nečedno tekmo, je tembolj dolžna storiti za lastno državljanje.

Proti nekaterim oblikam nečedne tekme nudijo zaščito že sedaj vsaj za Slovenijo veljavni zakoni in naredbe, ki pa nikakor ne zadostujejo več za današnje razmere. Vse danes še veljavne tozadevne zakonite določbe nudijo zaščito le proti nekaterim specialnim oblikam nečedne tekme. — Določbe § 1295. o. d. z., ki predvidevajo generalno pobijanje nečedne tekme, se v naši sodni praksi ne izvajajo. — Tako kakor n. pr. identičen člen francoskega kodeksa, ki se glasi v prevodu: »Vsako dejanje kakega človeka, ki povzroča d užuzenu škodo, obvezuje onega, po čigar krivdi je nastala škoda, na odškodnino.«

Poleg mnogih že udomačenih oblik prav občutne in škodljive nečedne tekme se v postrtnilo konkurenci in razmahom trgovine pojavljajo še vedno nove oblike in načini umazanega tekmovalstva, ki se izvršujejo tako, da jim po sedanjih zakonitih predpisih ni mogoče priti do živca. Proti tem je poštena in solidna trgovina, obrt in industrija brez moči in je uspeh te nečedne tekme v škodo solidni trgovini tem večji, ker postopajo dotičniki navadno na zelo rafiniran in nenavaden način, ki uprav zato še posebno učinkuje na odjemalce.

Potrebno je torej, da dobimo zakon, ki bo na eni strani nudil uspešno in za oškodovanega lahko dosegljivo zaščito proti že obstoječim oblikam nečedne tekme, na drugi strani pa štiti trgovske dobre šege in poštenje ter interese solidnega trgovstva in odjemalcev tudi proti vsakemu pojava nečedne tekme v kakršnikoli novi obliki.

V novi zakon bi bilo pred vsem potrebno sprejeti določbe, ki bi nudile generalno zaščito in možnost, da more oškodovani doseči uspešno in hitro vsaj opustitev nelojalnega poslovanja. Nadalje bi bile potrebne določbe kazniškega značaja, ki bi se nanašale na nečedno tekmo nekaterih določenih oblik n. pr. na nečedno reklamo, na podkupovanje uslužbenecov od strani in v korist nelojalnega konkurenta, na navajanje bivših in še nameščenih uslužbenecv k izdajanju poslovnih in obrtnih tajnosti v konkurenčne namene, kakor tudi na izdajo takih tajnosti samih; na klevetanje tvdike, na zlorabo oznanjenih kakega podjetja in na označevanje tvdike in imena napram javnosti. Tudi naj bi zakon vseboval določila za pobijanje nečedne tekme, ki obstoje v splošno razpaslem razpečevanju blaga po tekzozanem kuponem, lavinskem in premliskem sistemu, dalje za razprodajo in druge načine razpečevanja, ki se razlikujejo od običajnega trgovskega sistema. Predpise glede pristojnosti sodnih odnosov obrtnih oblasti in glede načina postopanja pri prenanjanju nečedne tekme bi bilo treba uređiti tako, da bo mogel doseči oškodovani čimprej in na čim enostavnejši način pravično zaščito in zadostitev.

Zbornica je soglasno sprejela sklep, da se obrne do ministrstva trgovine in industrije s predlogom, da čim prej izdela načrt zakona o nečedni tekmi ter ga pošlje v izjavo merodajnim gospodarskim krogom.

Privatni kapital v sovjetski Rusiji

Zadnje vesti iz Rusije pričajo, da je dovolila sovjetska vlada nove olajšave privatnemu kapitalu, ki je začel igrati tudi v komunističnem carstvu važno vlogo v trgovini in industriji. Nekateri komunistični krogi so s tem popuščanjem vlade skrajno nezačovalni, ker utegne dobiti nakopičeni privatni kapital sčasoma odločilni vpliv na notranjo in zunanjo politiko države, z druge strani pa tudi na cene tako, da lahko kompromitira dosedanje gospodarsko politiko komunistične stranke. Te olajšave je diktiral tudi fliško sovjetskega zadrudništva, ki navzlic vsemu prizadevanju ni dalo zaželjenih rezultatov. Lanski kongres ruske komunistične stranke je prisilil sovjetsko vlado, da do skrajnosti omeji pravice privatnega kapitala ter z vsemi sredstvi podpre zadrudništvo. Kongres je smatral za nujno potrebno preprečiti pohod velekapitala in omejiti njegov delokrog. Po tem sklepu so uprizorili komunisti divjo gonjo ne le proti velekapitalu, nego tudi proti vsakemu pojavu privatne iniciative. Ne da bi jih bil celo pooblastil, so administrativni organi terorizirali vse samostojne trgovce ter jih tako šikanirali in preganjali, da so večinoma opustili trgovino. Pa tudi brez tega policijskega terorija je bil položaj malih trgovcev skrajno težaven, ker so morali plačevati za koncesije ogromne takse. — Davki, ki jih je pobirala država od trgovcev, so presežali 100 odstotkov njihovega dohodka. Izkupiček je šel večinoma v nenasitno državno blaginjo. V nekaterih mestih so oblasti celo prisilile trgovce, da so napisali na svojih trgovinah: »Ne kupujte od privatnih trgovcev, njihovo blago je slabo in drago. Kupujte samo v zadrugah, tam je blago dobro in poceni!«

Vse to je prisililo pretežno večino ruskih trgovcev, da so vzeli kapital iz podjetja ter si poiskali drug poklic. Ali zadrudništva navzlic vladini protekciji ni bilo kos svojih nalogi. Kapitala je bilo na trgu čedalje manj, kongres komunistične stranke pa je zahteval samo strogo kontrolo nad kapitalom, ni pa povedal, kako bi ga bilo mogoče uničiti. Komunisti so upali, da se jim posreči potom vsestranskega protežiranja zadrudništva prisiliti privatni kapital, da se umakne s trga, kakar bi se moglo zadrudništvo uspešno razvijati, ker bi ne imelo več nevarnega konkurenta. Nastala je splošna kriza. Zadrudništvo je s svojim kompliciranim, birokratičnim aparatom in vsled pomanjkanja materialnih ter tehničnih sredstev popolnoma odnovedelo. Moralo je kapitulirati pred privatnim kapitalom.

Ali komunisti niso obupali. Da rešijo prodajajoče zadrudništvo, so posegli v industrijo ter ji vzeli velik del kapitala, ki so ga dali na razpolago raznim zadrugam. Industrija je ostala tako brez sredstev, morala je zvišati cene svojih izdelkov, kar je povzročilo med ljudstvom splošno nezadovoljstvo. Z druge strani je iskal svobodni kapital, ki so ga komunisti prignali iz trgovine, novih potov ter je našel začasni izhod v spekulacijah. Razvila se je spekulacija zlasti z žitom, kar je v znatni meri ogrožilo prehrano prebivalstva. Zadrudništvo pa se je neoprestano preurejevalo in sililo v gospodarski organizem, da si imelo tam po prvih neuspehih nobenega posla. Vsi ti pojavi so začeli vplivati tudi na sovjetsko vlado, ki se je zamislila nad načinom uveljavljanja gospodarskih reform. Kmalu je postalo vsem jasno, da je potrebno izdatna in takojšnja pomoč. In vodilni krogi so bili slednjič prisiljeni priznati privatnemu kapitalu nekdanje pravice, češ da lahko pomaga obnoviti gospodarsko življenje in postane tako koristen na dve strani. Navzlic vsemu pesimizmu lahko pričau-

kujemo, da zavzame privatni kapital v Rusiji v doglednem času znova svoje prejšnje mesto. Sovjetska vlada se sicer boji priznati, da je doživela s svojimi reformami popoln fliško, vendar pa lahko sklepamo iz koncesij, ki jih je dala zadnje čase privatnemu kapitalu, da je komunističnim utopijam v gospodarstvu odklenalo.

POZOR!

Opozarjate se, da eden par nogavic z žigom in znakom „ključ“

— Nogašice so ponarejene

g Hugo Stinnes kupuje v Jugoslaviji gozdove. Znan nemški veleindustrijalec Hugo Stinnes je kupil Essterhazyjeve gozdove v Dolnji Lendavi. Pri Gorazde v Bosni je kupilo isto podjetje večji kompleks gozdov in žago.

g Monopolska uprava in podražitev soli. S 1. majem je monopolska uprava zvišala cene vrst soli za 50 Din pri 100 kg, tako da stane zdaj morska zrnatna sol na debelo 299 Din, kamenita sol pa 340 Din. Temu zvišanju cen na debelo bo seveda sledila tudi podražitev soli v prodaji na drobno. Druge države znižujejo trošarino in monopolne takse, pri nas se pa neprestano zvišujejo.

g Olajšave pri izvozu oglja. Za izvoz oglja je odobrena refakcija 20 odstot. od normalne tarifne vozarjine. Do te refakcije ima pravico tisti, ki z mednarodni tovornimi listi dohiti, da je izvozil najmanj 5000 ton oglja v enem letu. Refakcija velja o 1. januarja do 31. decembra 1925.

g Italijanska trgovina na Vzhodu. Na vzorčnem sejmu v Milanu je vzbujal pozornost ruski paviljon, postavljen v znamenju italijansko-ruskih trgovskih stikov. Tekom sejnja je prišlo že do novih zvez. Ustanovljena je družba, ki je dobila od ruske vlade koncesije za tranzit in trgovino med Italijo in severno Perzijo preko ruskega ozemlja. To je pot, ki je za polovico krajša in dve tretjini cenejša kakor dosedanja preko Mezopotamije in Indije. Italija upa tako odvezeti Angliji velik del uvoza in poskrbeti zajedno za cenen izvoz perzijskih produktov na zapad.

OBLIKE OBROKE

MESTNI TRG 3

O. BERNATOVIC

g Nezaposleni inženjerji in tehnik v Švic. V »Neue Zürcher Zeit.« čitamo, da je sedaj še vedno nezaposlenih 4000 gradbenih inženjerjev in tehnikov za globoke gradbe. Nezaposlenost je že na marsikaterem polju popustila, v gradbeni stroki pa je še velika, o čemur zadostno pričča število brezposelnih inženjerjev in tehnikov.

g Dobave. Dne 15. maja t. l. se ho sklenila v pisarni intendantskega stalašča dravske divizijske oblasti v Ljubljani pogodba za dobavo olja, masla, fižola, riža, makaron, zdroba, jeshia, sladkorja in kave. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 21. maja t. l. pri komandah v Otočcu in Sisku, dne 21. maja pri komandi mesta v Petrinji glede dobave mesa za garnizije Otočac, Sisk in Petrinja. — Dne 2. junija t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave kosira in mehkega svinca. — Dne 4. junija t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave mehkega platna ter glede dobave vlakov (Whitworth). — Predmetni orlasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Četrta pošiljalec

Van Kaster kakao prispela.

Cene Van Kaster kakau so se vsled stalno naraščajočega konzuma globoko znižale. Van Kaster kakao dobite povsod; zahtevajte v lastno korist izrecno Van Kaster kakau!

Sport

Roveri

Ustanovitelj skavtstva general Baden Paul je izprva zbral krog sebe solsko mladino, v kateri je vzbujal zanimanje za današnje skavtsko idejo. A njegovi dečki so sčasoma postali mladeniči, postali možje. Izmed katerih so se mnogi nadalje interesirali za skavtizem in zaradi tega je ustanovil nov oddelek za stare skavte (izvidnike), ki jih je Baden - Paul nazival »rover«. Osnovna ideja skavtizma je bila, da mladini da, česar pogreša. Mestna mladina je pogrešala čistega zraka, kretanja, zdravih iger, ročnega dela, da ustvarja iz navade dobre in koristne reči; duh sebičnosti se ima ommiliti, ljubezen do bližnjega, sočutje do živali z besedo in z zgledom negovati. Delavska in kmetiška mladina pogreša pouka in prosvete za boljše življenje. Skavtizem se trudi, da jo v vsem pouči in pomaga bolje in srečneje živeti. In kakor je treba mladini pomagati in jo pridobivati zase, tako je treba tudi starim dajati navodila za življenje. In njim je treba dati priliko, da morejo še nadalje izvrševati delo svoje kakor izvidniki. Vselej tega se ustanavljajo oddelki starih skavtov (roverov). Ti oddelki imajo dvojno nalogo; ali da delajo sami v svojo izpolnitve ali da pomagajo mladini kakor vodniki in učitelji.

Roveri imajo ista opravila kakor izvidniki. Vsak rover, kateri ni bil prej izvidnik, mora napraviti obljubo. Za nje veljajo ista skavtska pravila.

Samo delo se razlikuje. Roveri morajo imeti svoj lokal, kjer se shajajo in delajo. Vsak vod roverov (7 do 10 tovarišev) si izbere posebno delo, za katero se poglavitno zanašajo in v katerem se izpolnjujejo. Na pr. za prireditve »letov ob nedeljah in praznikih (turistika), proučevanje narodnih običajev, bolj proti slabim navadam (alkoholizmu, kajenju, posedenju po kavarnah itd.). Ali pa se bavi z negovanjem domačih živali ali s vrtnarstvom ali s kakim rokodelstvom ali s pektjem, godbo itd.) ali se posveti kakemu društvenemu poslu (zaščita dece, pomoč invalidom, proučevanje v šolskih predmetih, proučevanje v kmetištstvu, popularna predavanja itd.) ali pa se bavijo s kakim sportom na vodi ali na suhem (veslanje, drsanje, sankanje, tenis, konjarstvo, ognje-gastvo.

Roveri imajo posebne oskrbe na življenju in njih namen je, ustvariti sebi boljše in in srednje življenje s tem, da se ravnajo v življenju po gotovih načelih, da čuvajo zdravje po pravih higitijeh, da sreče ne iščejo v bogastvu in denarju, ampak v zdravju in notranji zadovoljnosti, v izpolnjevanju dolžnosti napram bližnjemu ter v svojem telesnem in dušnem izpolnjevanju v svesti, da so koristni člani človeške družbe.

Roveri morajo služiti vobče za zgled mladini in starim, da s tem najbolje izpolnjujejo domovinsko svojo dolžnost. Ker do moljube ne obstoji samo v praznih govorih, ampak v stvarnem delu in dviganju narodne telesne in moralne moči. In medtem, ko mnogi izsolani ali bogati in brezposelni ljudje zapravljajo prosti svoj čas po gostilnah ali v praznem razgovorjanju, se bavijo naši roveri s kakim koristnim in zdravim postopom, od katerega

imajo sami in drugi koristi in zadovoljstvo. Kakor Srbi in Hrvti tako imajo tudi slovenski skavti v svoji sredi lepo število revercov, ki zavzemajo odlična mesta v javnem življenju, kakor: major Ožegović, dr. Travner, dr. Lapažne, dr. Pirc, prof. Vazaz, višji šolski nadzornik Poljanec, dr. Guršič itd. itd., ki so v skavtski ideji v Slovench še v poseben ponos.

— Članstvo SK. Primorje. V nedeljo 10. t. m. klubski izlet na Tacen. Zbrališče ob polj 2. pred kavarno Zvezda. Vabijo se člani, članice in prijatelji kluba na čim večjo udeležbo. — O d b o r. 946n

— Tenis — sekcija SK. Ilirija vabi vse interese in tudi že prijavljene člane, da se zglase v petek in soboto od 18. do 19. ter v nedeljo od 11. do 12. na tenis-igrišču v damski sobi kavarne »Emona« v svrhu definitivne prijave in razdelitve ur. Obenem prosimo, da se istočasno poravnata tudi članarina. Z igranjem se bo pričelo začetkom prihodnjega tedna. — O d b o r. 935n

— Zaščitniki skavtskih čet. Na poslednji mednarodni konferenci za skavtizem v Kopenhagenu je poljski poslanik in starešina poljskih skavtov Strumilo nasvetoval naj si izbere vsaka četa zaščitnika (narodnega junaka, za narod zaslužnega prvostnega delavca in dr. samo ne živih). Četa bi nesla njegovo ime, spoznala bi se dobro i njegovim življenjem in delovanjem in ga imela za zgled. Na ta način bi mladina bolj spoznavala velike in zaslužne ljudi in imela v čisljih njih spomin. — Tudi mi imamo v narodu našem lepo število takih narodnih sinov, po kojih življenju in delovanju naj bi se ravnala naša mladina. Žal, danes pozna mladina mnogo bolj filmske igralce, ko delo in življenje velikih narodnih moč. Dobro bi bilo, da bi vrli slovenski skavti posnemali brate Poljake ter si izbrala slednja skavtska četa svojega zaščitnika.

Avstrija — Madžarska. V nedeljo se vrši na Dunaju tekma med reprezentancami Avstrije in Madžarske. Za to srečanje vlada ogromno zanimanje, zakaj obe reprezentanci sta v izvršnih kondicijah. Madžarska je porazila Švico s 5 : 0, Avstrija je z 2 : 0 a Francijo pred 14 dnevi s 4 : 0. Madžarska postavi sledeče moštvo: Zsak, Vogl II, Vogl III., Fuhrman, Weber, Blum, Krutzner, Takacs, Orth, Kohut, Jeny. Avstrija: Aigner, Reisner, Blum, Kurz, Resch, Nietsch, Cutti, Gchweidli, Horwath, Wieser, Wesely. Tekmo bo sodil glasoviti angleški sodnik Howeroit iz Londona.

— Mednarodna pasja razstava se odpre v Strassburgu dne 17. t. m. Priredijo Sošeté Canine du Bas Rhin. Razstavljena bodo najraznovrstnejša plemena iz raznih držav. Priljava so bile zelo številne.

S Zeppelinom na severni tečaj. Nansen hoče, kakor Amundsen, priti na severni tečaj po zračni poti. Pogovarjal se je na Švedskem z dr. Eckenerjem, ali bi bilo to mogoče. Nansen hoče tudi norveško vlado zainteresirati za svoj načrt. Izvedba načrta pa bi bila mogoča samo, ako bi antanta dovolila zgradbo Zeppelina v Friedrichshafnu v ta namen. Po mnenju strokovnjakov bi zadoščal Nansenu mnogo manjši Zeppelin, nego je oni, ki je bil oddan Ameriki.

KUPUJTE SRECKE ZA RAZLAGOV SPOMENIK!

OSKAR H. Razpad carstva

Roman zadnjega avstrijskega cesarja.

V Beogradu, 2. oktobra 1889. Stignor Coletti je lopov. Med mano in njim je započela borba na življenje in smrt. Prevaril me je v vsakem oziru. Ogroža moje življenje, moje čast. Vseh dejstev še ne morem pregledati. Lora se je vrnila s sprehoda vsa prepadena, objela me je in plakala od strahu in skrbi. S težavo sem jo potolažil. Inté mi je pripovedovala, kaj se je zgodilo. Coletti jo je napadel iz zasede. Brez sramu je zahteval nieno ljubezen. Ogročenemu njenemu odporu se je brutalno smejal. Rekel je, da jo ljubi, da jo je vzljubil ko jo je prvič videl. Kaj hoče z mano spodenim oficirjem, ki opravlja volunsko službo?! Ima me v rokah in me hoče uničiti, ako se ona ne loči od mene in ne postane njegova.

Lopov najde v meni nevarnega sovražnika.

XIV. Zrtev ljubezni.

Grof Wolkenstein je beležke iz svojega dnevnika potisnil od sebe. Spomini, ki so se kopičili pred njim, so mu obnavljali stare bolečine, da je znova občutil grozote onih doživljajev. Zavedal se je, da so v teh beležkah praznine, ker pač ni bil v stanju, da bi orisal strašno življenje onih dni tako, kakor bi bilo potreba. Z žalostjo so navdajali njegovo dušo in mu ostali v neizbrisnem spominu. Ne da bi bil tekmolet v svojih potezah obledele, so stale ostro pred njegovimi očmi slike groznih prizorov, ki jih je doživel.

Mimo njegovega duševnega očesa se je pomikala slika za sliko in njegovo uho je zopet slišalo

že zdavnaj izvenele besede soigralcev. V Beogradu je bilo, ko se je Lora Stadlerjeva mahoma vrnila v stanovanje in mu pripovedovala, da jo je »signor« Coletti prevaril in jo nadlegoval z nesramnimi ljubavnimi ponudbami. Wolkenstein je bil ogročen. Marsikaj je vzbujalo njegovo pozornost na navideznem zarotniku, s katerim ga je spraval v zvezo neki rimski duhovnik. Coletti je govoril o velikih, vse kulturne države obsegaajočih zvezah, katere cilj bi naj bil preureditev socialnega in družabnega svetovnega reda. Ta zveza, ki je bila po svojih zaupnikih v stikih z vsemi revolucionarnimi pokreti v evropskih državah, je imela v rokah dokumente, ki so dajali pojasnilo o vseh revolucionarnih nevarnostih, ki so grozili Avstriji. Coletti je obljubil grofu prepis teh tajnih aktov, ni pa nikoli izpolnil te svoje obljube. Nato je Wolkenstein izabil iz Rima, ga izgnal s Cefinjo, in sicer vedno po posredovalcih, da bi v njem vzbudil čustvo, da ga vse preganja in da ga je vse izločilo iz človeške družbe. Kaj je v tem oziruu nanj vplivalo? Ali je sprva pripisoval Wolkenstein politični misli večji nomen, ali je vzbudila Lora pri prvem srečanju ljubezenska čustva, ki so ga silila, da bi se je polastil z zahrbtnostjo in izdajstvom, o tem si grof ni bil na jasnem. Samo to je spoznal, da mu je postal Coletti nevaren, brezobziren sovražnik. Wolkenstein je nežno pohojil Loro na divan ter se razburjeno in nemirno spreihal po sobi. Razmišljal je. Da so bile informacije, ki jih je dobil od Colettija in jih poslal na Dunaj, potvorenje in so morale diskreditirati poročevalca, to je bilo postranske važnosti poleg dejstva, da je bil povsod osumljen kot vohun, ki ga je vsaka vlada končno lahko izgnala kot nadležnega tučca. To je povzročilo, da je Wolkenstein čutil, kako se mu malečji tla pod nogami in da se je sam uživel v vloge begunca, ki brez mira blodi po svetu. Tako ni moglo ostati. Coletti je moral odstopiti od svojih zasledovanj, sicer je bil eden izmed njihju preveč na svetu. Mož proti možu, tako je hu-

tel Italijana prisiliti, da se mu umakne. Polglasno govoreč s seboj, je izdal svoje misli. Prestrašeno se je vzravnila Lora in zaklicala: »Tega ne smeš storiti, Osvald, tega ne smeš storiti! On ni sam, ima pri sebi pomočnike in morilce.«

Grof ji je razlagal: »Lora, samo ta pot mi je odprta. Moram se ga odkrižati. Oropati me hoče vsega. Bežati pred njim ne pomaga nič, ker mi lahko sledi, kamorkoli se ganem. Tu pomaga samo čao. On ali jaz!«

V nepopisni grozi je zaklicala: »Ti ne! Ne pustim Te. Moja krivda je, da Te zasleduje. Pobegniva! Preko morja v tuje kraje!«

Niene široko odprte oči so že zrla v strašno bodočnost.

»Ne, ne, Lora! Ne bodi v strahu. On ni močnejši, kakor jaz. Proti njegovi zahrbtnosti nastopim jaz s silo. Tudi jaz nisem sam. Tvoj me bo spremljal.«

Lora je obmolknila pred njegovo neupogljivo voljo. Brezmejna mrznja je ostro rezala v njegovo čelo smrtno znake. Grof Wolkenstein je pozvonil. Vstopil je strežaj Toni Hofer. Mirno ga je motril in mu rekel: »Toni, Coletti je navaden lopov, ki me je prevaril in mi hoče vzeti življenje. Obračunati hočem z njim. Ali greš z menoj?«

»Seveda, gospod grof. Nikdar nisem zaupal Lahu. Ako mu gre za vrat, sem rad zraven!«

Grof je prijazno pripomnil: »Vedno sem trdil, da se lahko na Te zanašam. Pojdva torej!« Lora je ostala sama v skromni, samo z najpotrebnejšim komfortom opremljeni sobi. Grof Wolkenstein in Toni pa sta se napotila, da posebita gospoda Colettija v njegovem skrivališču doli ob Savi. Bila je to moderna stanovanjska hiša, ki od zunaj ni vzbujala nobene pozornosti. Samo oni, ki so bili o stvari poučeni, so vedeli, da so v tej hiši občevali mnogi tuji ljudje, ki so semtertja več

tednov ostal v hiši, često pa jo že zopet zapuščali na kratkem bivanju. Tudi sicer so bile razmere v tej hiši prav čudne. Zdelo se je, kakor da bi stranec v tej hiši sploh ne imelo nobenega poklica. Nikogar namreč ni bilo, da bi redno prihajal ali redno odhajal, kakor bi morali to delati uradniki, častniki, delavci, katerih stanov so bili očitno tudi oni ljudje, ki so prebivali v tej hiši. Naivečjo pozornost pa je vzbujalo to, da ni bilo v hiši nobenih otrok in zelo malo žensk in še te niso bile videti kot takšne, katerih smoter njihovega življenja je gospodinstvo in kuhinja. Da se policijska oblast kljub temu ni brigala za to hišo in njene prebivalce, kaže na to, da so med prebivalci in policijo morda obstojale zveze, ki so te prebivalce varovale pred policijskimi ukrepi. Prebivalci sosednih hiš so se izogibali te hiše in zrl nanjo z nekim strahom, ker so se širile o nji prav temne govorice. Splošno se je govorilo, da se ljudje, ki so jih videli iti v to hišo, niso nikdar vračali iz nje. Dasi ni poznal grof Wolkenstein slovesa te strašne hiše in je stopil v njo z manjšo previdnostjo, kakor bi sicer to storil, vendar pa bi ga od poseta ne odvrglo niti znanje vseh okolnosti. Ko je bil v veži, iz katere so se vile ozke stopničice v zgornje nadstropje, je zgrabil za težak devetstrelni revolver, ki ga je imel nabasano pod suktnjo. Toni je storil isto. Nato sta se skušala v okolici orientirati. Težka hrastova vrata, ki so se za njima zaprla, so spuščala skozi majhne, okrogle steklene odprtine, v zgornjem delu samo slabo svetlobo v vežo. Na desno v pritičju takoj ob stopničah so bila močna, z železom okovana vrata, ki so zapirala vhod v klet. Poleg vrat v klet in ob stopničah je bilo več drugih vrat, ki so vodila v pritične prostore. Wolkenstein je stopil k prvimi bližnjim vratom in jih brez pomisleka odprl. Skromna soba, opremljena kakor pisarna, s pisalnimi mizami, stolmi in omarami. Volneni zastori na oknih so v sobi povzročali polumrak. Za pisalno mizo se je pojavila glava s črnimi, zmrženimi lasmi

Moda.

Orobtine pariške mode

Na majhnih klobukih skoraj moške fasono nosijo pariške dame okraske iz oniksa ali nefrita ali fantastične igle, ki imajo na koncu ptičje glave. V modo so prišle tudi ogrlice iz ponarejenih, lepo okrašenih in debelih dragih kamnov. Najbolj moderni uhanj so zdaj dolgi uhanj vaških prababic. Druga moderna dragocenost so zapestnice. Zapestnice so zelo široke in morajo biti okrašene z majhnimi briljanti in enim večjim draguljem, safrom, rubinom ali oniksom. Lanske zapestnice iz slonove kosti ali želve so prišle popolnoma iz mode. V Parizu nosijo dame več zapestnic hkratu, in sicer tudi po dnevi nad dolgimi rokavi. Ponoči si obesimo zlato ali platinasto verigo še okrog vratu.

S promodnim kostimom nosijo samo majhno črno moirvo pentljo, ki visi iz žepa na prsih. Na koncu pentlje je pritrjena majhna zlata emaljirana ura ali kak drug zlati privesek. K večerni, ali ne plesni toaleti spadajo na moirvi pentlji stariški priveski iz slonove kosti ali kajfajske figure iz nefrita, h katerim se pritrji dolgi svilen cofek. K plesnim toaletam pa spada na vsak način široka šerpa iz muslina, vezana z zlatom, ki popolnoma pokriva dekolte. Najmodernejše blago v letošnji pomladni sezoni je muslin, crep georgette in čipke. Za starejše dame imajo pariški modni saloni črni ali beli moir v zvezi s čipkami.

Novi pojavi v moški modi

Čevlji iz črnega lakastega chevreaua s pritrjenimi gamašami so novost, ki so je v moški modi šele nedavno vdomačila. Doselej je veljalo pravilo, da morajo biti gamaše zase. K fraku in smokingu spadajo zdaj nizki lakasti čevlji, takozvani escarpin in črne svileni neprozorne nogavice. Navadnih čevljev novejša moška moda ne priporoča. Rokavice morajo biti švedske, sive, svetlo rujave ali bele. Zvečer bele glave s črno svileno »baguetko«. K polpoudarnim ceremonijam bela mehka svilenja srca, zvečer najfinjša platinasta s poskrobitim naprsnikom piqé. K svileni srčki spada ovratnik z ostro upognjenimi robovi, k večerni srčok ovratnik z normalno zavilanim robom. Ponekod je že v modi mehki ovratnik. Trdi klobuk je zgoraj precej napet, mehki pa širok in ploščat. Cilinder k žaketu ni posebno visok, tudi klak je manjši nego doslej. Kakor ne gre k fraku trdi klobuk, temveč mehki, tako je tudi nedopustno vzeti k smokingu klak. Cilinder gre samo k žaketu.

Med punčko in gospodično

so žabice (Backfisch), ki jim pravijo ravnateljice penzionatov uradno »deklice«. Deklice, kaj delate? Deklice, dovolj je tega! pravijo ravnateljice, dočim bi rekli mi, ki nimamo vpogleda v pedagoške razmere — »žabe, kajla! ali žabe, nehajte! Ali ta uvod naš mladih študentkin nikakor ne moti. Napisali smo ga samo zato, da bo lažja prebava suhoparne strokovne razprave. Gre namreč zato, kako se utorajo žabice — pardon — deklice oblačiti, da ne bodo zastajale za modo. Torej ogledimo si, kaj pravi v našem slučaju moda!

Včasih je bilo pravilo oblačiti deklice tako, da se je obleka tesno prijemala telesa. To je bil neke vrste lim za bodočo ženine. Bili so časi, ko so se smele deklice oblačiti kot »mlade« šele po poroki. Zdaj dovoljuje moda deklicam, da so »mlade« že prej in da ostanejo take delj časa. To pomeni, da je moda za deklice merodajna tudi za gospodične in zadnja leta celo za dame. To je dovoljeno tem bolj, ker je dekliška moda enostavna, skromna, solidna in dostopna. Zlasti okraski so skromni. Najbolj priljubljeni so različni gumbi, bodisi v vrstah ali pa v gružah. Mislimo si dekliško obleko iz črnega, rdečega obrobjenega chinacrepa: taka obleka je pokrita z drobnimi perlami iz belega porcelana ki tvorijo križanko. Sredi vsakega polja je gumb črne ali rdeče barve, prišit z nitjo, ki je v kontrastu z barvo gumba (črni z rdečo, rdeči s črno). Te petites robes deklicam zelo dobro pristajajo. Dekliško obleko si je težko misliti brez malega ovratnika »Claudine«, brez manšeti in belih navškov, bodisi iz ortentina, platna ali piqé. Telovnik teh petites robes je vedno enobarven, gladek in raven. Dviga posebnost dekliške mode, je tunika, za katero se potegujejo vse ženske,

ali odkrito rečeno, ta noša je samo za mladinno. Gladka tunika, na kateri je taille samo označena, sega čez kolena kakih 20 šva nad stopala. Plašč, tudi gladek in iz težje blaga kot obleka, se ravna po dolžini trnike ter se okraša kot obleka. Ali se že spominjate našoprijenih jezličkov, ki so jih nosile deklice včasih na čevljičkih? Bili so zelo priljubljeni, toda k sreči jim je odklenalo. Moška moda nizkih čevljev je vplivala tudi na žensko obutev.

Letos je zelo v modi kombine, zlasti dvobarvni. Tak kombine pa nima nič skupnega z barvnimi vložkami (inkrustacijami), ki se zadnje čase tako pogosto pojavljajo. Tudi drapiranje tunik silil zelo v ospredje in nekatere tunike so se že tako privadile drapiranja, da se zdi tunika vsa zvitva v eno ali drugo stran. Tunike so navadno mnogo svetlejšee nego spodnja obeka. Skoraj vsi dvobarvni kostimi obstoje iz telovnika in jopiča. Navadno se vzame črno - bela, rdeča - črna, korhalovo - bela itd. barva, telovnik je črn.

Lepota

Vedno se mi je zdelo, da je Goethejev stih »Nicht ist schwerer zu ertragen als e'ne Reihle von schönen Tagen« izraz človeškega napuha. Zdaj pa se spominjam teh besed s skesanim srcem, zdaj priznam, da preveč lepote škoduje. To velja še posebno za žensko lepoto. Mutatis mutandis si toimačim Goethejev stih takole: Nič se človeku tako ne pristudi, kakor te večne krasotice. Še nikoli ni bilo na svetu toliko »lepih« žensk, kakor zdaj. Vse so več ali manj kakor bi jih vzeli iz škatic. Danajski dar kozmetičnih sredstev, pudra, crayonov na črveh, barvil na ustnicah in druge take ropotije je preplaval ves ženski svet. Danajski dar! Toda čez se lahko vsaka ženska naredi lepo, neha biti lepota to, kar je v resnici, namreč tisto vsemožno sredstvo, s katerim nečisti spol tako spretno lovl v svoje mreže moške. Lepota postane s tem očividna vaba in se sama ugonjaja. Zlasti ona »lepota za lepoto«, ki si je sama cilj in namen.

Se ni dolgo tega, ko se mi je zdelo, da ima gospod Ziegfeld, inčinator največjih ameriških tekmovani v ženski lepoti, najidealnejši moški poklic pod soncem Potuje od mesta do mesta in angažira takoj po lepotični konkurenci zmagovalno kraljico v tem ali onem mestu ali državi. Takoj nato jo da naslikati v fantastičnih barvah in nadnaravnih velikosti na svoje ogromne lepake, ki raznašajo po svetu radostno vest, da so »Ziegfeld Follies« zopet za en prama eksemplar bogatejši. Ali danes bi ne menjala s tem ameriškim »kraljem lepote«, tudi če bi bila najznamenitejši mož sveta. Zamislite se v njegov položaj. Sveznarkog same mamliče plave oči, snežnobeli zohki, nežne ročice in zapeljivi nesmihi — hr, človek mora zblazneti! Nadaljne institucije, ki lahko prkvarijo človeku veselje do prave in akademšne lepote, so kinematografi. Čim bolj k-ka diva smrdi po kalodonu, t'm večje in sentimentalne vloge dobi. Izmed blondink se večinoma rekultirajo nežne farmarske hčerke z divjega zapada. Čih glavni sport je nagibati se h glavam konj ali ostrov. in hliniti ljubezen do neotesanskih filmskih junakov — ameriških cowboyev. Brunetke, znane pod tehničnim izrazom »vamp«, so vporabne za najrazličnejše vloge. Kraljica »vampa« je Pola Negri, ki je obenem najbolj dokaz pravilnosti mole teorije, da ni kmalu tako zoperne reč, kakor je zavedna, afektirana, prisiljena. bedasta akademična lepota. Kako globoko nerazumevanje moderne, strogo začrtane resničnosti je v vsaki njeni kretnji, v vsakem približu njene zafektirano vzravnanega telesa in v njenih »grobokih« pogledih! Kakšna naslada za tope in drugovrstne lahkoživce vsega sveta!

Pa pustimo te našeljene in afektirane uradno priznane krasotice in s' ogledimo ženske, ki so res lepe, čeprav jih gospod Odol ne porabi za vignetno pri reklamah za svojo zobno pasto. Govorim o ženah z večno žuborečo živahnostjo, o h'njih z »božjo iskrico« v sebi, ali kako bi definirala to lastnost, ki ji pravijo Nemci »das gewisse Etwas«. Take ženske si ne barvajo ustnic, ne skušajo maskirati malce nepravilno razvitega telesa, ne nosijo umetnih kit in polnijo svojih nedrj s čunjam! Teško je točno pojasniti razliko med dekorativno lažnjivostjo in resnično žensko

lepoto, vendar pa si jo lahko vsaj približno predstavljamo, če si mislimo dva prizora, v katerih sta zapopadena v malem dva nasprotujoča si sveta.

Pola Negri, zavita v harmelnovo pelerinco, stoji lahno naslonjena na palubi. Noč je. V plesni dvorani godba. Na morju in v laseh splošni sliki odgovarjalocj valovi. Skratka, vse je tako, kakor stoji v knjigi in kakor mora biti na filmskem platnu. In tu stopi iz plesne dvorane gospod s kamelijo v gumbici. Počas se ji približuje, Pola dvigne otožno oči, ozira se po luno in po njem. Dvokilometerski pogled, prisiljen objem, pri katerem pa oba pazita, da se ni nič kamelija, niti pelarina ne pomečka. Quintessenca malomeščanskih figur iz znanega lista »Femmy« ali »Elegante Welt«. — Paulina Frederick je pomolila svojo skušntrano glavo iz parne kopeli baš v hipu, ko sem vstopila v kino. Iz poznejšega konteksta sem posnela, da se je hotela pomladiti v kopeli in tako znova zbuditi ljubezen svojega mladega moža ki ljubi banalno lepoto. Skuštrana glava s smešnim šopom las na temenu, groteskno lice, ki se bleščji in

poti. Absurdna nedekorativna scena. Ali ko ste se zagledali v njene otožne oči, ki so zrle nekam v daljavo, kjer vzplamti za ostarelo žensko zopet vroča ljubezen, ste čutili neprimerno bolj prisotnost življenja in usode, nego če združite lepo pričesana Pola Negri ali Mae Murray po luno. Pa ne smete misliti, da je vsa razlika v tem da Paulina Frederick boljše igra nego Pola Negri ali Mae Murray in druge ameriške kino-zvezde, zakaj tu sploh ne gre za igranje, niti za boljši ali slabši filmski li-breto, temveč za bogato ali prazno osebnost.

Iz vsakega tega bi morale ženske izvajati pravilo: skušajte ne biti lepe! Bolje rečeno, potrudite se bolj biti osebnosti! To pa bi bil od vseh nezmyslov, kar j'h je bilo kdaj napisanilo, največji nezmysel. Spomnilo me samo starega pregovorca: Pelji osla do Pariza, konja ne bo iz njega, Ali pa nastane iz njega s pomočjo različnih »Institut de beauté« zelo prikupljiv in izborno manikiran osel. Pa tudi to je nekaj, saj pravi stara prislovice, da je boljše nekaj, nego nič. — X.

To in ono

Ogromna gorila v dolini Utu

Ko je priredil ameriški prezident Roosevelt svoj znameniti lovski izlet v vzhodno Afriko, je bil v njegovem spremstvu tudi slavnj zoolog Edmund Heller, ameriški Nemeč, ki je često potoval v naučne svrhe. Znanstvena korist tega lova je bila neznatna. Tem srečnejši pa je bil Heller, ko je prišlo do nove ekspedcije, s katere se je učenjak te dni povrnil. Bil je v Afriki, kjer je odkril doslej neznanog gorilo ogromne velikosti. Hellerjev spremljevalec poroča o tem odkritju v »Illustrated London News« te je podrobno:

»Južno od belgijske postojanke Waldkall na reki Lova smo dospeli do pritoka Utu, čigar dolino imenujejo domačini dolina goril. In res v teh krajih kar mgolji opice. Domačini se jih zelo boje in sicer po pravici, ker pustošijo njihove nasade in se prav nič ne zmenijo, če jih pade s kamenjem ali krili. Često se prijeti, da se splozi več opic v kočjo domačina. Takoj po prihodu v dolino Utu smo zagledali naselbino domačnov, kjer so se te ogromne gorile ugnezdile. Previdno smo lezli po vseh štirih po gošči. Kar smo začuli gromu po do ben glas in zemlja pod nami se je stresla. Pojavile so se nenadoma velike opice. Eno smo zagnali v goščo, iz katere ni mogla pobegniti. Ali zaman smo si prizadevali, da bi se polastili tega eksemplarja živega, ker je nas takoj minilo veselje, čim smo zagledali ostre zoba. Zato smo gorilo ustrelili, ali tudi to je bilo težavno in nevarno. Z mrtvo gorilo nismo vedeli kaj početi. Bila je namreč tako ogromna, da bi jo morali naložiti na voz. Visoka je bila 66 in pol col, razprostrte roke so merile 32, čez prsa 63, čez trebuh pa 68 col. Stopala so bila dolga dobrih 12 col. Ta bestija je tehtala nad 350 funtov.

Ogledali smo si mrtvo gorilo in spoznali, da smo odkrili doslej popolnoma neznan vrsto goril. Ta ogromna gorila se držlj najraje v bambusovih gozdovih. Njena krma so rastline, nikoli pa ne plodovi. Pa tudi mesne hrane ne prezira, ker rada lovi mlade podgane in ptiče. Redko zapusti svoje rodbino, ki šteje običajno 6-8 članov. Stare gorile napravilo gnezdo, v katerem žive z mladici. Gorile se tišče druga druge in gredo zelo nerade narazen, tudi če so lačne. Žive v mnogozestvu. Starega samca smo opetovano videli v družbi treh ali štirih samce. Nasprotno pa ni v družini nikoli po več samcev približno enake starosti. Te gorile so zelo miroljubne, ker imajo vse potrebno v bambusovih gozdovih in jim ni treba hoditi v naselbine. Če so pa razdražene, postanejo človeku skrajno nevarne. Že njihovo rjovenje je strašno tem bolj, ker začne gorila pred napadom s prednjimi taciami razbijati po prsih kot po bobnu.

Otok sv. Helene.

V sredini južno atlantskega oceana, oddaljen tisoč tisoče kilometrov od trdega obrežja kontinentov, stoji iz globine 4000 metrov samotni otok Sv. Helene. Leži na 16. stopinji južne širine in je izpostavljen vetrovom jugovzhodnega pasata. Potnikom, ki prihajajo z jugovzhodne strani, nudi otok žalostno sliko golih skal, brez vsakega sledu življenja in gibanja, izvenzmi krožeče gelee in razburkane valove, ki se obližajo od mestoma sto metrov visokega strmeza obrežja.

Ko so leta 1572. Portugalci odkrili ta otok, so bili njegovi vrhovi pokriti s košaticimi korzdovi. Stolete kasneje so bili krasni gozdovi uničeni, uvožene koze, ki so se razmnožile v ogromne črede, so v glavnem uničile gozd, ker so požrle vsa mlada drevesca. Nekaj je pri tem uničevanju pipomozel tudi človek z brezobzirnim sekanjem. Odslej so skušali to popraviti. Uvozilo se je številne rastline, ki so uspele, a so popolnoma zadušile prvotno floro, ki je deloma popolnoma izumrla. V dolinah, zavarovanih pred vetrom, raste listnato in iglasto drevje, nižje spodaj oranže, chrone, kokosove palme, zelene planjave pa razveseljuje človeško oko. Številni izviri napajajo vse doline.

Podnebje je mlo in zdravo, vendar je predvsem v krajih, zavarovanih pred vetrom in v katerih uspeva tudi rasilias vo. Na višjih, nezavarovanih mestih, kjer je dež odpral poslednjo trohico rodovitne prsti, so klimatične razmere neugodne.

Za časa odkritja je bil 122 kvadratnih kilometrov obsegajoči otok neobljuden. Kasneje so tam nastale naselbine, ki so deloma zopet propadle. Šele v drugi polovici 17. stoletja, ko je prišel otok Sv. Helene v stalno posest Angležev, je naraslo število prebivalcev na 4900 duš. Ostali prebivalci so večinoma črnci, večinoma potomci osvobojenih sužnjev, katere so angleške božne ladje osvobodile s suženjskih ladij in jih

odložile na otok. Prebivalstvo se peča s trgovino in obrtjo, živinorejo in v zmeri meri s kmetijstvo. Število prebivalstva pa stalno nazaduje, ker se ljudje selijo na Kapland.

Svoječasno je bil otok važna postojanka, ker leži na progi Evropa - kapsko mesto. Je pa kasneje z uvedbo parnikov in otvoritvijo suškega kanala izgubil ves svoj pomen. Glavna naselbina je malo mestce Jamestown, ki šteje 2000 duš.

Otok je postal svetovnoznan, ko je bil ranj v sredini oktobra leta 1813. pripeljan na angleški bojni ladj »Northumberland« Napoleon in tam interniran. Sprva provizorično nameščen v neki vili, je bil kasneje priveden na Longwood, pristavo na pustem kirju otoka, kjer je ostal pod strogim nadzorstvom do 5. maja 1821, ko je umrl. Njegovo truplo je bilo kot znano, leta 1840. na francoski fregati »La Belle Poule« prepeljano v Francijo in v velikim pompom položeno v Invalidski cerkvi v Parizu k večnemu počitku.

Tujec, ki poset pusto skalnato planjavo in obišče hišo, kjer je bival Napoleon, bo komaj zadrževal čut sočustvovanja za mrtvim cesarjem, kateremu je bilo zanikerno poslopje dodeljeno kot zadnje bivališče. Poslopje je leseno, nizko in obstoji iz več melih sobic, od katerih menda največja meri petkrat sedem metrov. V tej sobi, ki je bila tudi cesarjeva sprejemnica, je Napoleon umrl. Na mestu, kjer je stala postelja, je postavil Napoleonov kip.

Napoleon ni bil edini jetnik na Sv. Heleni. Za časa burške vojske je bilo tam interniranih mnogo vjetnikov in več poglavarjev Culukafrov. Jetništvo na otoku in brezdelnost pa jim je, kakor se zdi, zelo ugajal, zakaj pritožili se niso nikoli.

Novost za poletje

bode obleke iz pristne Chantung svilu. Sezite hitro po njej! Najugodnejše je je uvozila trdkna Drago Schwab, Ljubljana

O. S. Marden:

Zaupaj v sebe!

Prevedel dr. F. S.

Nihče ne izvrši ničesar velikega z malodušnostjo. Ako je vera slaba, je tudi izvršeno delo slabo.

Ako se priznavaš, da imamo mnogo napak, da ti sreča ni naklonjena, da nikakor ne moreš izvršiti in doseči tega, kar izvrše in dosežejo drugi, ali moreš potem pričakovati kaj drugega, kakor da bodo tvoji uspehi odgovarjali temu tvojemu prepričanju?

Vsakdo te bo smatral za manjvrednega in neovrgljiva je resnica, da ima ocenitev, s katero se nam bližajo ljudje, največji vpliv na to, kar v življenju dosežemo.

Ako sam sebe označuješ z napisom: »manjvredna«, ako napraviš vtiš, da sam o sebi nimam dobrega mnenja, kako bodo mogli drugi soditi o tebi drugače?

Ako bi mi imeli več vere v svoje sposobnosti in moštosti, ako bi imeli več vere v sebe, bi lahko dosegli mnogo več, kakor sedaj. To pravo vero bi pa imeli le takrat, ako bi jasneje poznali svoje bistvo. Mi pa smo vzgojeni v zmoti po starem nauku. Toda ta nazor ni pravilen. Ni naravno manjvrednost ali pokvarjenost pri človeku, ki ga je ustvaril Bog. Kar je Bog ustvaril, je popolno. Napaka je samo v tem, da se jih je mnogo izmed nas tako pokvarilo, da niso to, kar je Bog ž njimi nameraval. Smatramo se za male in manjvredne, ker se naše mišljenje obrača navzdol. Toda treba je, da naša srca streme kvišku, ako hočemo doseči višave, kjer vlada popolnost.

Ena izmed najsmrečnejših naukov starega bogoslovja je ideja o padcu ljudi, to je njihov padec s prvotnega visokega starija. V resnici, kakor daleč pač sploh sega naše znanje zgodovine, opazujemo stalno napredovanje človeštva iz nizkih začetkov. Resnica je, da je oni nesrečni nauk mnogokrat pač preje zaviral, ta napredek, kakor pa da bi ga bil pospeševal. Človek, od Boga ustvarjen, ni nikoli »padel«. Toda nedostajanje resnosti in zaupanja v samega sebe, zločinsko podcenjevanje samega sebe sta mu mnogokrat jemala moč in zniževala njegovo delazmožnost.

Nikjer v svetem pismu ne najdeš zaplano, da se moramo plaziti pred Bogom, kakor sužnji. Tako poniževanje samega sebe zavaja le k demoralizaciji. Človek je bil ustvarjen po božji podobi, bil je ustvarjen s povzdignjeno glavo, da bi pristo gledal v obraz vsemu svetu in svojemu Stvarniku.

Ako je človek kraljevsko dete in ako se kraljevska kri pretaka po njegovih žilah, je njegova dolžnost, da bi tudi branil svojo dedno pravico, pogumno in možato, dostojno in odločno.

Napaka, ki jo delamo, je v tem, da nramo dovolj jasno pred očmi svojih prirodnih dobrih lastnosti, da sami o sebi ne sodimo dovolj dobro. Ako bi tako delali, bi bili tudi mnogo boljši in bolj podobni Bogu.

Ako postane naša prirojena navada, da nikoli ne izgubimo zaupanja v samega sebe in smo vedno prepričani, da so naše sposobnosti in naše sile večje kakor to, kar smo do sedaj izvršili, bo ta navada imela čudovit vpliv na naše duševne sposobnosti. Razvijaj jih, pogloblj jih neizmerno. Tako malo razviti so skrivti viri naših sil, da je mnenje, ki za imamo o sebi, skoro vedno globoko pod ono višino, do katere nas upravičuje skrivti fond naših sil.

BIRMANSKA DARILA

kupite najceneje in najboljše pri trgovcu

EDVARD ŠKOPEK

zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine 1965

Ljubljana, Mestni trg št. 8.

Popravila točno in solidno.

Avanture mlade Slovenke

Pred tremi meseci se je na kolodvoru v Gružu pojavila neka lepa dama, Črna, visoka, graciozna kokečka je sedla v avto in se odpeljala v neki hotel, kjer se je prijavila pod krivim imenom Melita Beliflor. Višč mlado in lepo ter zapeljivo kerketko samo, so se pričeli kavalirji zelo zanimati za njo. Rezultat teh poznanstev je bil, da je bila dama iz Dubrovnika in Gruža izgnana. Sedla je na vlak ter se odpeljala. Ne daleč. Ustavila se je v Mostarju, kjer se je zdravila. Čim je ozdravela, je odpotovala v Sarajevo. Radi neregula lahkoživca življenja je kmalu vzbudila pozornost policije. Prišli so jo in zaslišali. Na policiji je izpovedala roman svojega življenja: Je hči uradnika, rodome iz Gorice in se piše Olga Kavčič. Pred leti se je poročila s artiljerijskim kapetanom Živkovičem. Nista se razumela, zakaj Olga je ljubila življenje in njegove naslade. Ločila sta se iz Kragujevca, kjer je bivala nazadnje, je odšla v svet. Bivala je v Zagrebu, Sarajevu, Beogradu. Dubrovniku in padala je vedno nižje. Bila je plesalka, pevka, blagajničarka, odgojiteljica, guvernanta. Pogrezala se je čezdaleč bolj v blato. Orgije in alkohol — to je bila njena idila.

Na policiji je izjavila, da se hoče popeljati in da ji naj dovolijo bivanje v Sarajevu. Delala je kot blagajničarka v nekem hotelu. Toda policija je budno pazila nanjo in ugotovila, da vodi nerodno življenje. Zopet so jo prišli, zaslišali in — izgnali... In zopet je odšla v svet, negotovi usodi nasproti.

Primer grozne propalosti

Reška policija je pred dnevi prejela ovadbo dveh anonimnih piscev, ki so jo opozarjali na dve mladi deklici s Sušaka. S tema dvema deklicama sta se bila namreč okužila s težko sifilitično rano. Po ovadbi je policija privedla raciono po reških zabaviščih in res iztaknila deklici v nekem pomočnem lokalu. Ravno sta poskakovali po naročjih mladih, mlečnozobih elegantov. Policija je prekinila veselo rajanje in deklici odpeljala v zapore.

Drugi dan je policija zaslišala deklici. Prva Ana S., doma s Sušaka, se je najprvo protivila zasliševanju. Končno se je udala prigovarjanju uradnika in povedala svoje pravo ime in bivališče. Pripovedovala je da šteje 17 let in da li starši žive na Sušaku. Ko ji je bilo 15 let, jo je neki večer nagovoril neznanec, povabil v slaščičarno. Z njim je nato začela ljubavno razmerje. Kmalu je izgubila deštivo. Raj je trajal nato nekaj mesecev, dokler je ljubavnik ni zapustil. Zapustil pa je obenem razvajeno mlado deklico, ki je sanjala le o flor nogavica, o svilenih oblekah in o veselih ponočnih orgijah. Prvemu ljubavniku je sledil ljubavnik iz Opatije, kamor je zahajala lani pollet skoraj vsak dan in kjer je prebivala cele večere in noči. Na Reki in Opatiji je obiskovala pomočna zabavišča in se prodajala za denar pohotnim tučcem ponajve mornariškim oficirjem. Neki večer je iztaknila, kar je dolgo iskala. Okužila se je z grozno sifilidno. Mesto da steče v bolnico in da se temeljito ozdravi, je nadaljevala svoje nesrečno obrt in pri tem okuževala iz množično vrste moške. Ki jih je zajela v svoje zavratne mreže. Kdo prečele okuženice in njih žalostno usodo? Sifilida je težka bolezen, ki jo je treba takoj zdraviti in to temeljito zdraviti, sicer čkži vse telo. Prečesto se po daljšem odmoru pojavijo znaki paralične obolenosti. Sledi naraščnica in strašna smrt človeške poblaznosti. Komaj 17 letna Ana je policijskemu uradniku pripovedovala vse strašne potankosti svojega propadlega življenja. Tako mlada je poznala že vse gradnje izpriženih pohotnežev, ki se jim je radovoljno udajala, če so ji le obljubljali lakaste čevljičke, prozorne nogavice, kratkokrile svilene oblike, dragocene dragulje.

Enako žalostno usodo je opisovala njena prijateljica 19 letna Sonja K., takisto s Sušaka. Dočim je Ana ljubovala uradniku in mu pripovedovala svoje izprižene dogodivljaje z nekako slastjo in notranjim užikom, je Sonja skesano priznala zablode ter obljubi poboljšanje, če policija zamoči njena dejanja in ne obvesti staršev o bolnosti. Sodnozdravniška preiskava je dosegla da bolnula obe deklici na sifilid in na gonoreji. Policija ji je takoj odala v bolnico. Obenem je obvestila njih starše. Lahko si predstavljamo, kako je učinkovala vest o aretaciji in o težki obolenosti na starše, ki so žveli v mizernih okoliščinah in ki niso zadostno nadzirali svojih hčera, da so lahko padle na tako nizko stopnjo...

Kdo ve, ali se Ana in Sonja popeljata v bolnici in ali se po delnem ozdravljenju ne vrtna nazaj v nižnje življenja?...

Glavni urednik:

RASTO PUSTOSLEMSEK.

Odgovorni urednik:

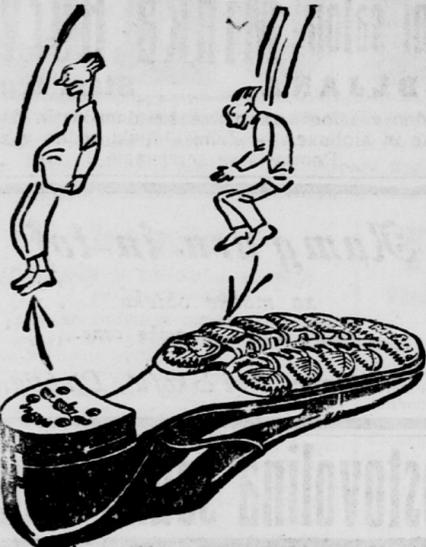
VLADIMIR KAPUS

UNDERWOOD pri LUD. BARAGA, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/1. Telefon št. 980 UNDERWOOD

Oglejte si zadnje novosti damskih modelnih klobukov

o modnem salonu

MARIJA GÖTZL LJUBLJANA, Kongresni trg 8

PALMA Ravčuk podpetniki in PODPLATI zdržijo vsako vreme, so prožni in hlahtni.

LOKOMOBILI 26 L Wolf-Lanz do 600 HP Ivrniško novi ali generalno popravljeni s tvorničkim jamstvom tudi na obroke motorji na sesani plin Diesellovi motorji brez kompresorja motorji na sirovo olje Generalno zastopstvo Motorenfabrik, Darmstadt Mlinski stroji Transmisije Pogonni deli in oprema - Plačnine ojašave - Kompletna montaža BRACA FISCHER D. D. ZAGREB, Pantovčak 1 b

L. Mikuš Ljubljana, Mestni trg 15 p. javna svoja zbirna dežnjava in solnčnikov ter sodehajalnih palic. Popravila za izvirajoče točno in solidno

Opekarna (krožna peč) s posvetom prav točno na predni, ali se išče družabnik - Interesenti naj se obrnejo pod št. Opekarna-1352 na upravo Slov. Naroda.

Teod. Korn, Ljubljana Poljska cesta št. 3. Krovci, stropni, galanterijski in okrasni idejni in instalacijski delovodov uprave strojevodov, naprave in klasične naprave izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (skafje) za konzerve.

Za birmance Ivan Pakiz Ljubljana, STARI TRG št 20

Ivan Pakiz Kupite najceneje vsakovrsne ure, zlatino in srebrnino pri trdki

Heilbad Gleichenberg Pošta Faldob, Stegerto. Sezia: maj - oktober. Sijajni zdravilni uspehi pri bronhitisu, kašlju, gripu, malariji, emfizemu, polenitvi, l. d. Močne mineralne ogrevalne vode, inhalacijske, nove prečiščene celinske mineralne, svetlobne kopeli, itd. Cena za parjenje od 8 slingov na dan naprej. Pošta: zdravniška komisija GLEICHENBERG.

POZOR! POZOR! Prostovoljna javna dražba raznega pohištva, perila in drugih potrebščin se vrši v skladišču špedicijske trvdke R. Ranzinger, Ljubljana od 15. maja ob 9. ure dalje in naslednje dni.

Mali oglasi, ki služijo v osredovalno in socialno namenu občinstva, vsaka beseda 50 ran. Najmanjši znesek Din 5.

MALI OGLASI

Zensko, dopisovanje tar oglašit strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1.- Najmanjši znesek Din 10

Kurir Drva za kurjavo, bukova in hrastova ter BUKOVO OGLJE, vilano, la, kupimo. - Navedite starost drv, količino, rok dobave, franko vaš gon meja, za plačilo postom akreditiva. - Kmetijsko-trgovsko društvo, Trieste, via Raffineria 4. 1342

V zlato vrednost naložiš denar in milijonar postaneš prej ali slej, ako kupiš turške srečke. Vsaka zadene. - Pismo pod št. zguba nemogoča 1374 na upravo Slov. Naroda.

Antikvitete naložite najbolje prodati u krasnim izložbenim dvoranama koje posreduje je najbolja publika cijena kraljevine i strani. - Dajemo Vam i velike predjumeve. Bezuvjetno se obratite direktno na Zalagalnicu i Družbovanicu Zagreb, Preradovičeva 4. Izbjegavajte prekupce. 103 L

Prodajnik Leva koza, dobra mlakarica, se prod. - Gradaška ulica št. 14. 1390

Skoro nov gik se ceno prod. - Dusanjska cesta št. 25, pisarna, dvorišče. 1366

Šivalni stroj (krojaški), dobro ohranjen - se prod. - Ivan Koder, Ižanska cesta 33. 1371

Vrtni stole prodaja najceneje Rožman & Komp., Ljubljana, Mirje 4. 78 L

Förster-pianino krasen glas - se prod. - Naslov pove uprava »Sl. Nar.« 1337

Soelna orava iz češnjevega lesa, nova, elegantna - in jedilna orava iz hrastovega lesa - ceno naprodaj. - Kolizejska ulica 13, Trnovo. 1395

Proda se klavir posebno močno konstrukcije z navskrižnimi strunami, dobro ohranjen. - Cena ugodna. - Anton Zavodnik, Kranjska gora 1392

Preoroge, ielenovo rogove (16-Fender) priprava za svetlo-kopije (Lichtausstr.) - rat 60 x 110), ponikljana otroška postelja in ledna omara - naprodaj. - Naslov pove uprava »Sl. Nar.« 1386

Kako? lahko dobiš službo, prodajati ali kupuješ z uspehom? le potom malih oglasov v »Slovenskem Narodu«

Damsko kolo skoro novo - se prod. za 6000 kron. - Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda.« 1384

Predtiskarija (kompletna) ročnih del z najmodernejšimi vzorci - se prod. - Ponudbe pod »Ugodna prilika 5/1399 na upravo Slov. Naroda.«

Pouk Nemščino poučuje učiteljica. Naslov pove uprava »Slov. Naroda.« 1367

Šokal! V najem se odda večje poslopje iz lesa z opeko krito, primavno za avtogaražo, delavnico ali skladišče. - Pismo se: Frankopanska ulica št. 12 v Sp. Šiški. 1400

Posoila Posodim do Din 70.000 brez obrest. - za primerno stanovanje. Pogoj vključba na prvo mesto. - Pismo se: ponudbe pod »Posoila 70.000/1393 na upravo »Slov. Naroda.« 1393

Stanovanje Leva soba (opremljena) - se takoj odda. - Naslov pove uprava »Sl. Nar.« 1396

Opremljena soba s posebnim vhodom se išče za takoj. - Ponudbe z navedbo cene pod »Stalno/1368 na upravo »Slov. Naroda.«

Opnemljena soba z električno razsvetljavo v vili blizu Narodnega doma - se odda s 15. majem solidn. mu gospodu. - Poizve se: Kolizejska (Puharjeva) ulica 12, pritrilje, mc. 14. in 15. uro. 1398

Učenca sprejemem takoj v trgovino z železino, staroga 14 let in ki je dovršil osnovno šolo z dobrim uspehom - Fran Gustin, Metlika. 1281

Navrodeji hiša, pritrilna, dvodružinska, z dvoriščem in vrtnom. - Kupec ima štiri sobe takoj na razpolago; na piferiji mesta Ljubljane. Cena ugodna. - Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda.« 1341

Leva hiša, dve stanovanji, skladišče, hlev, o. l. 2200 m² zemlje, blizu kolodvorskega skladišča - se prod. za 125.000 Din. Iz skladišča se lahko napravita še dve stanovanji. - Posajasnita daje šolski upravitelj Leban, Smarje-Sap. 1239

Prodajalka, mlajša mož, se sprejme za pekarsko obrt. Biti mora zanesljiva in poslušna. - Ponudbe se pošiljati na: Josip Skulj, pekovski mojster, Cirkljeva št. 148. 1394

Prodajalka, izveščana - se išče za trgovino stekla in porcelana. Prosilke, izučene v tej stroki, imajo prednost. - Pismene ponudbe z navedbo dosedanjih službenih mest je poslati na naslov: Avgust Agnola, Ljubljana Nastop in podrobnosti po dogovoru. 1376

G. Flux, Ljubljana, Gosposka ulica 4/I, levo - posredovalnica boljših služb - išče nujno več donalcev jedil, 2 plačilna natakarja, izveščana kuhinjsko blaginjsko čarko za sezono, 3 kuharje kave, slaščičarja za Bled itd. Priporočiti tri pridne perfektno kuharice z dobrimi izpričevili iz znanh hiš, več pripravstih delavnih poštenih začelnice za vse itd. - Za odgovor je priložiti znamke. 1370

Nadkonobar se traži za prvorazredno restauracijo in jednomod glavni gradova Jugoslavije. Zajtjeva se da je vojnoslav, podanik, potpuno strukovno razumjevanje posla, te sa znanjem srpsko-hrvatskog, njemačkog kao i francuskog ili talijanskog jezika i napokon imčevinozom od Din 10.000. - Reflektira se samo na prvorazredne sile, koje su u inozemnim kolodvorskim restauracijama u istom svojstvu zaposlene bile, te im poslovanje u istima potpuno ma poznato, te strogo poverljive, pouzdane i energične. - Vlastoručno pisane oferte neka se šalju na: Publitas d. d., Zagreb, Gunduličeva 11, pod »Nadkonobar«, Neodgovarajuće oferte ne dolaze u obzir. 1391

Znanja želi gospod, 28 let star, ločenec, z dobro službo, ter nekaj premoženja. Prednost imajo vdove ali ločene žene. - Ponudbe s polnim naslovom in ako mogoče s sliko - pod »Krajski čas/1388 na upravo »Sl. Naroda.« - Tajnost sigurno zajamčena. 1388

Znanje. Mlad simpatičen uradnik, 23 let star, želi v svrhu večernih izprehodov in nedeljskih izletov v okolico znanja z mlado inteligentno gospodinjico Kasnejsja možitev ni izključena. Dame, ki posedujejo premoženje, imajo prednost. - Cenjene ponudbe, če mogoče s sliko, katero se vrne, na upravo »Slov. Naroda« pod št. »Majski raj 1379«. - Tajnost zajamčena. 1379

Nevesto ali ženina dobiš najlažje potom malih oglasov »Slovenskega Naroda«! Prepričaj se!

Veraj Prosim za polni naslov ali kraj sestanka; med 1. do 3. popoldne nemogoče - Pisati pod »Majski čas noč/1381 na upravo »Slov. Naroda.«

Tončka! Ne vem, zakaj se je zis? Pisal sem ti, kaj me je zadrževalo; vzrok je gotovo tehten. V znamenje, da razumem in vpoštevaš, pridi jutri, v nedeljo točno ob 3. uri popoldne na »Jurjuranje«. - Tvoj France. 1385

Razno Najceneje se podpletajo raznovrstne nogavice - Pred Skofjijo 1/L. 60/L

Predtiskanje ročnih del najmodernejših vzorcev po izvanredno nizkih cenah. - Pred Skofjijo 1/L. 61/L

Kam po tomboli? Kam po Jurjevanju? V novo renovirano gostilno »Pri doščku«, Zabljak 6 - kjer se toči več prvovrstnih pijač. Izbor na kuhinja. Nizke cene! 1375

Otroški vozički dvokolesa, motorji, pnevmatika - najceneje. - Sprejemajo se vsa popravila. Prodaja na obroke; ceniki franko. - »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 107/L

Rabljene stvari n. pr. šivalni, pletilni, pisalni ali stroj sploh, aparat, kolo, motor, pohištvo, zlatnino, instrumenti. prodaste ali kupite ugodno in hitro pri in potom zasebne posredovalnice trvdke »Posredovalec«, Ljubljana, Sv. Petra cesta 23/L - Stalna izbira! 1372

Pri »Solncu« za vodo! K. Widmayer Perilo za gospe, gospode in otroke Vsa oprava za novorojenčke. Venčke za neveste in birmante. - Edina zaloga abtahov (peče), Kravate, nogavice, rokavice, oblečke za otroke itd. Tovarniška zaloga vsch vrst pletenega blaga. Vsakovrstne jopiče in jumperji en gros - en detail! 83/L

Vsakovrsne slamnike in klobuke kupite v nedvomno najcenejši in najlepši izber pri trdki Jos. Pok nasl. A. Jamnik, Ljubljana, Stari trg št. 14.

Inserirajte v Slov. Narodu, Braća Kolländer (Subotica) preporučuju bogato skladište perja za organe i jastuke od najjeftinije do najfinije vrste. Najbolje poznata eksport firma, potpunu garanciju pruža. - Brza i tačna posluga. 841

Najboljši šivalni stroji so edino le Josip PETELINCA znamke Gritzner in Adler za rodbinsko in obrtno rabo Ljubljana blizu Prešernovega spomenika Večletna garancija - Pouk v velenju brezplačen

Važno za dame! SANOFORM v vseh lekarnah in drogerijah

15 letno jamstvo najpopolnejši STOEWER šivalni stroji s pogrezičnim motorjem (nabavljivi z enostavnim premikom je pripravljen za štopanje, velenje ali šivanje LUD. BARAGA LJUBLJANA Šelenburgova ulica 6/1. 116 T Telefon št. 980

Preminula je danes naša draga mati oz. stara mati in tašča, gospa Antonija Brunčič Pogreb se vrši v nedeljo 10. maja ob 4. popoldne iz hiše Židovska steza št. 2 na pokopališče k Sv. Križu. V Ljubljani, 8. maja 1925. Zatojoci rodbini Brunčič in Malnar. 1373

Dežni plašč 44 L možil iz trpežne angliške gamovine tkanine, fine dunajske konfekcije Din 270 - damski Din 220 - sochiliteta »Covercot« možil Din 910 - damski Din 880 - razoošnje veletgovina R. STERNECKI, Cella št. 21. Ilustrovani cenik s tež 1000 slikami se pošlje vsi kemu zastonj, vzorci od sukna, kamgarna in razne manufakturne robe pa samo 8 dni na ogled. Škor pride z vlakom osobno ku-ovot, dobi nakuru primarno osvrnitve vožaja. Naročilo čas Din 500 - poštnina pro to. - Trgovci engros cene.

Pozor! Ali že veste! Pozor! trgovina Marija Rogelj sedaj nahaja na Sv. Petra cesti šte. 26 poleg Kolesarske ulice! Priporoča svojo krasno spomladansko zalogo štof, sijgov, kloba, ocfirja, oksforda, delena, kambyka, šifona, bele in rujave kotentne, platna za rjuhe, dalje možiko in žen-ko perilo, svilene jumerje, krasne rute in šerpe, kravate, nogavice, pavlo in drobniarije. - Povod se javno govori, da se pri meni dobro in najceneje dobi! - Marija Rogelj. 1288

Damski in dekliski slamniki po znižanih cenah ravnokar došli! Oblike damske od Din 70 do Din 150. - Otroške od Din 50 do Din 70. Nakičeni od Din 100 naprej, dolet tra a zaloga. Oglejte si cene v izložbi. MINKA HORVAT. Ljubljana, Stari trg št. 21

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI specijalni predmeti brez konkurence blage za gospe in dame, zalamčeno iz čiste volne čvrste kvalitete in najmodernejših vzorcev razpošilja po tako nizkih tovarniških cenah več nego 40 let kot stogo solidno svetlovno znano tvorniško skladišče sukna SIEGEL - IMHOF, BRNO, Palackeho trida 12. Vzorec gratis in franko. Isto tudi privatno.

BISER SLOVENIJE

starodavno radionemanjacijske termalne
(38° C) kopališče

Toplice pri Novem mestu

(Dolenjske Toplice)

Sezona od 1. maja do 1. oktobra

Pošta, telefon, telefon, železniška postaja
Straža-Toplice na progi Ljubljana-Karlovac.

Ze 400 let pred Krist, znana zdravilna terma že v Valvazoriju leta 1689 večkrat omenjena, zlasti kot: „čez mero dobra kopel, tako od daleč mnogo obiskovana“; od dvornega svetnika Fr. Šukljeja označena kot: „starodavni endodermni izvirk“ (Piazer Presse 1924 No. 155), po mnenju ranikeza znanega praškega internista prof. Dr. B. Eiseita po svoji zdravilni moči: „ena izmed najboljših term v Evropi“.

Zdravi:

Revmatizme vseh vrst, giht, ženske bolezni, arteriosklerozo, neurastenijo, ostarelost posledice zlomenin in poškodb, kožne bolezni i. t. d.

Vsaka tukajšnja kura je tudi življenje osvobodilna in omila evalna kura.

Vse kopeli so neposredno na izvirkih in terma jih polni le izključno z lastnim pritiskom brez vsch črpalik in brez vodovodnih cevi.

Sanatorij s celoletnim obratom pod eno streho s kopališčem. — Elektro- in mehanoterapija, dietetična kuhinja. — Cene v sanatoriju: I. razr od Din 120.—, II. razred od Din 95.—, III. razred od Din 75.—.

Zdraviliški dom z jedilnim salonom, parkom itd.; ves moderen komfort, vse reno-iran. — Krasna gozdната okolica, izhodišče divnih izletov.

Prospekte in vsa pojašnila daje na zahtevo brezplačno ravateljstvo. 1231

Mehanično umetno vezenje

perla, zastorov, monogramov, oblok bluz itd. v ploščatem in veržnem vobodu, madelra, richelle z belim in najrazličnejšim materijalom. — Entljanje, protitiskanje.

MATEK, Ljubljana,
poleg hotela „Strukelj“.

1ma KNOCH jermena za pogon

vedno na skladišču

A. LAMPRET, LJUBLJANA Krekov trg 10. Telef 247

NOVO! **Največje zanimanje** NOVO!

vlada za zgradbo stanovanjakihi hiš v sistemu

„SEIDEL“

ker je zidanje v tem sistemu tehnično in ekonomsko dovršeno, najhitreše in najcenejše. Splošno razornost vzbujajo

nosniki sistema „SEIDEL“

kateri nadomeščajo lesene stropnike, železobetonske preklade itd. Natančneše podatke dobite pri stavbnem podjetju Jakob Accetto, sin Ing. Viktor Accetto in drug, Ljubljana, Tabor šte. 2. 85 f

Stoppice - SEIDEL - ograje.

Ivan Jax in sin, Ljubljana
Gospodstvska cesta št. 2

Najboljši šivalni stroji in pletilni stroji. Izborna konstrukcija in elegantna izvedba iz tovarne v Lincu. Ustanovljena 1867. Vezenje poučuje brezplačno. Posamezni deli koles in šival. strojev. **10-letna garancija.** Pisalne stroje ADLER in URANIA. Kolesa iz prvih tovar „Dürkopp“, „Sivria“, „Waffenrad“, „Kaysers“.

Najcenejše in največje skladišče dvukoles, motoriev, otroških vozčkov, šivalnih strojev, raznovrstnih nadomestnih delov, pnevmatik. Posebni oddelki za popolno popravo, emajliranje in pon klanje dvo koles, otroških vozčkov, šivalnih strojev i. t. d. Prodaja na obroke. Ceniki franco.

„TRIBUNA“, F. B. L. tovarna dvukoles in otroških vozčkov
Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 45 L

M. KRISTOFIČ - BUČAR, Ljubljana, Stari trg 9
v lastni hiši. 101-L

Priporoča **BLUZE** ravno črtilo najnovejšega kroja. **BIRMANŠKE** in druge **OBLEKICE, PLAŠČKE.** Velika izbira. Cene zmerno.

Je **TAJNOST** lepote in mladosti
Dobi se v vseh parfumerijah.

Čto odkrijete z upotrebom
„OJA“ krema za lice
„OJA“ Cold krema
„OJA“ puder
„OJA“ Eau de Cologne
„OJA“ lak za nohte
„OJA“ pasta za zobe
„OJA“ voda za zobe
PARFUMERIJA „OJA“ PARIS
Dobovite! M. Vis. romunska kraljica, M. Vis. knezica Lichtenstein. 94-L.

Sanatorium Dr. R. Szegő

za odrasle i dječu. — Abbazia (Italija).

Dietno liječenje za debiljanje i krepljenje. Prvorazredni zavod za bolesne na srcu, na ovapnenju žila. — Promjene (Stoffwechsel) za ženske i živčane bolesti. Djeca od 7 godina primaju se i bez pratnje. 69 T

Modni salon Minka Horvat

LJUBLJANA Stari trg 21
ima vedno v zalogi najnovejše damske in d. kliške slavnike in klobuke. — Zalni klobuki vedno v zalogi. Popravlja se sprejemajo 93 L

Kamgar in tof

za moške obleke

velika izbira in nizke cene.

R. Miklauc „Pri Skofu“, Ljubljana

Prostovolina sodna dražba

enonadstropne (Gerdešičeve) vile

z vrtom in vinogradom poleg v Novem mestu zraven poslopja okraj, glavarstva se vrši dne 12. maja 1925 dopoldne ob pol 9. uri na licu mesta. — Izključna cena: 200.000 Din.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

v Ljubljani, Mestni trg šte. 6

ker ima že nad **11.000.000 Din jamstvene glavnice.**

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje najugodnejše.

Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. Sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev. Posojila daje le proti polni varnosti na vključbo in proti poroštvu.

Telefon šte. 9. 23 L Telefon šte. 9

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

preprodaja **premog** iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na d-belo inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoskovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briketo

Naslov: **Prometni zavod za premog d. d.** v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/L.

ROYAL MAIL LINE

Kr. angleška poštna parobrodna linija — Generalno zastopstvo za kraljevino S H S Zagreb, Trg. i. šte. 17.

Redoviti potniški promet: **Hamburg-Cherbourg-Southampton v New York in Kanado** **Cherbourg-Liverpool-Southampton v Južno Ameriko.**

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sannaolo. — Odosava potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu. Kabina tretjega razreda z dvema in štiriimi posteljami.

Podzastopstva: Beograd, Karasjorgjeva ulica 91 — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. — Veliki Bečkerek, Kralja Aleksandra u 4 — Bitolj, Bulevard Aleksandra 163, Brzoiavni naslov za gori navedena podzastopstva „Royalmail“.

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crnogoro: Srska Prometna banka v Sarajevu in Gruzu. Brzoiavni naslov: „Prometna banka“.

Dopisovanje v vseh jezikih.

Oglas.

Odobrenjem Gospodstva Ministra Vojske i Mornarice AA. Br. 2075 od 10. Marta 1925. godine vršiče se na dan 15. Juna 1925. godine u 11 časova ponovna

javna usmena licitacija

za prodajo 131 komada raznih starih automobila i šazija i 79 komada raznih prikolicia kod Dravske Artiljerijske Rad on'ce u Ljubljani. Ako licitacija ovoga dana ne bude završena produčice se na dan 16., 17. i 18. Juna ove godine.

Propisna kaucija od prodajne cene 5% za inostrance 10%. Uslovi mogu se videti svaki dan u Glavnoj Auto-Komandi u Beogradu, Auto-Komandi IV. Armijske Oblasti u Zagrebu, Dravskoj Artiljerijskoj Rad on'ici u Ljubljani i kod trgovačkih komora: Zagreb, Beograd, Sarajevo, Skoplje, Osijek, Novi Sad, Subotica i Ljubljana, a prodaji izloženi automobili i prikolice na licu mesta u Ljubljani.

* **PRAVI HOLANDSKI KAKAO** *
GROOTES
JE V PORADI NAJIZDATNEŠI, NAJOKUSNEŠI IN NAICENEŠI.
* Pos'us Vas prepriča! 1360 Zahtevajte ga povsod! *

ZASTOPSTVO TVORNICE BERNDORF

Otokar Uhlir i Matern k. d. Zagreb, Sajmište 51.

Pločevina, žice, cevi, šipke, vrpce, šolje in gotovi kotli za industrije in go-spodarstva

iz bakra, medi, tombaka, alu-minija, pakfonga, alpacca in čistlega niklja.

Stalno bogato asortirano skladišče. Glas naše tvornice jamči za prvovrstni proizvod.

Živo perutnino

kupuje stalno v vsaki množini in sicer: pohance, kure za peči, kure in purane ter plača po najboljših dnevnih cenah

E. VAJDA, ČAKOVEC, MEDJIMURJE, telef. 59, 3, 4.

Za lepe spomladanske dni gospe, ki se brigajo za svojo eleganco, zahtevajo samo 1362

Trgovci, ne opustite, da jih čimprej nabavite ter da zadovoljite svoje odjemalke. — Prodaja samo trgovcem:

ZAGREB, JELACIJEV TRG 20/III. TELEFON 6—99.